

TRONDHEIM KOMMUNE

Årsregnskap 2016

Innledning

1.1. Om regnskapsavleggelsen

1.1.1. Årsoppgjørskjørdokumentene

Årsoppgjørskjørdokumentene for Trondheim kommune består av 3 deler:

Årsregnskapet (dette dokumentet)

Dokumentet inneholder drifts-, investerings- og balanseregnskap og noter i henhold til god kommunal regnskapsskikk. Trondheim kommune legger også inn revisjonsberetningen som en del av dokumentet når denne er mottatt fra revisor.

Årsrapporten (årsberetningen)

Dokumentet inneholder rådmannen sin redegjørelse for kommunens økonomiske utvikling og status, spesielt om de forhold som påvirker kommunens regnskapsresultat og finansielle stilling.

Årsberetning for finansområdet iht. kommunens finansreglement

Dokumentet omhandler en rapportering om utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året vedrørende kommunens finansielle aktiva og passiva.

Der det er nødvendig er det gitt henvisninger mellom de enkelte dokumentene for utfyllende opplysninger. Dokumentene samt, egen årsoppgjørssak for bystyret er de offisielle årsoppgjørskjørdokumentene for Trondheim kommune.

1.1.1 Om behandlingen av årsregnskapet og årsberetningen

Trondheim kommune avlegger årsregnskap etter kommuneloven § 48 og bestemmelser i forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) av 15.12.2000 nr. 24. Det følger av § 10 i forskrift om årsregnskap og årsberetning at årsregnskapet skal være avlagt innen 15. februar i året etter regnskapsåret.

Regnskapet for 2016 avlegges 01.03.2017

Terskelen for å gjøre endringer i regnskapet etter at det er framlagt er høy. Unntaket er interne ompostinger for å få frem korrekte data til KOSTRA som ikke påvirker tallene i det fremlagte offisielle regnskapet for Trondheim kommune.

Årsrapporten skal avgis innen 31.03.2017.

Revisjonsberetningen fra Trondheim kommunerevisjon skal foreligge innen 15.04.2017.

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt, dvs. innen 30.06.2017. Før behandling i kommunestyret skal årsregnskapet behandles i kontrollkomiteen.

1.1.2 Rapportering av regnskap til KOSTRA

Bevilgningsregnskapet (drifts- og investeringsregnskapet) og balanseregnskapet skal rapporteres elektronisk til Statistisk sentralbyrå innen 15.02.2017. Innsending blir foretatt 15.02.2017. I forhold til KOSTRA, kan rapporterte data korrigeres fram til 15.04.2017 som er siste frist for innsending.

Rapportering av regnskap til Oslo Børs

Fordi Trondheim kommune har obligasjonslån har kommunen også rapporteringsplikt til Oslo Børs. Kommunen skal foreta finansiell rapportering til Oslo Børs så snart regnskapet foreligger, i praksis pr 16.02.2017, med rapportering av endelige tall innen 30.04.2017. Rapportering til Oslo Børs for 2015 blir foretatt innen 30.04.2017.

1.1.3 Merknader til regnskapsavleggelsen for 2016

Når det gjelder materielle forhold og hendelser for øvrig av betydning for regnskapet 2016 vises det til note 0.2 – Vesentlige transaksjoner.

Trondheim 01.03.2017

Morten Wolden

Rådmann

Innhold

KAPITTELOVERSIKT

Innledning.....	3
Del 1 Driftsregnskapet.....	7
Del 2 Investeringsregnskapet.....	11
Del 3 Balanseregnskapet.....	15
Del 4 Noter til regnskapet.....	17

DEL 1

Driftsregnskapet

INNHold

1.1. Økonomisk oversikt driftsregnskapet.....	8
1.2. Regnskapsskjema 1A.....	9
1.3. Regnskapsskjema 1B	10

1. Driftsregnskapet

1.1. Økonomisk oversikt driftsregnskapet

Alle tall i hele millioner (1.000.000) kroner

Regnskapspost (Kostra-art)	Note	Regnskap i år	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
L03 Brukerbetalinger (600:619)		-603	-593	-347	-589
L04 Andre salgs- & leieinntekt (620:669)		-1 341	-1 247	-1 242	-1 276
L05 Overfør med krav motytelse (700:789)		-1 596	-1 017	-997	-1 499
L06 Rammetilskudd (800:809)		-3 476	-3 483	-3 506	-3 407
L07 Andre statlige overføringer(810:829)		-649	-480	-387	-519
L08 Andre overføringer (830:869;880:899)		-84	-82	-75	-128
L09 Innteks- og formueskatt (870:873)		-5 379	-5 303	-5 130	-4 835
L10 Eiendomsskatt (874:876)		-600	-600	-588	-563
L11 Andre dir/indir. skatter (877:879)		-0	0	0	-0
* L12 Sum Diftsinntekter Sum(L3:L11)		-13 727	-12 805	-12 272	-12 816
L14 Lønnsutgifter (010:089;160:169)		6 128	6 093	5 976	5 851
L15 Sosiale utgifter (090:099)	3	1 730	1 586	1 549	1 642
L16 Kjøp inng komm tjpr(100:159;170:285)		2 280	1 982	1 963	2 158
L17 Kjøp erstatn komm tj.prod (300:399)		1 673	1 576	1 427	1 595
L18 Overføringer (400:499)		863	774	741	829
L19 Avskrivninger (590:599)	4	609	608	101	575
L20 Fordelte utgifter (29x,69x,79x)		-159	-94	-143	-165
* L21 Sum driftsutgifter Sum(L14:L20)		13 123	12 526	11 615	12 486
** L23 Brutto Driftsresultat L12-L21		-604	-279	-658	-330
L24 Renteinntekter og utbytte (900:908)		-258	-346	-346	-323
L25 Gevinst finansielle instrum. (909)		-125	0	0	-66
L26 Mottatte avdrag på utlån (920:928)		-4	-2	-2	-1
* L27 Sum ekst. finansinnt. Sum(L24:L26)		-387	-348	-348	-390
L28 Renteutg. og låneomkostn. (500:508)		391	410	413	430
L29 Tap finansielle instrum. (509)		13	0	0	61
L30 Avdrag på lån (510:519)		468	465	364	429
L31 Utlån (520:528)		4	3	3	4
* L32 Sum ekst. finansutg. Sum(L28:L31)		876	878	780	924
** L34 Res eksterne finanstrans. L27-L32		489	530	433	534
L35 Motpost avskrivninger (990:999)	4	-609	-608	0	-575
*** L36 Netto driftsresultat L23+L34+L35		-724	-357	-225	-371
L38 Mindreforbruk (930:939)		-139	-139	-4	-23
L39 Bruk av disposisjonsfond (940:947)	12	-132	-130	-130	-146
L40 Bruk av bundne fond (950:959)	12	-172	-55	-51	-153
L41 Bruk av likviditetsreserve (960:969)		0	0	0	0
* L42 Sum bruk av avset. Sum(L38:L41)		-443	-325	-185	-322

L44 Overført til invest.regn. (570:579)		382	368	253	237
L45 Dekn. tidl. års RM merforbr(530:539)		0	0	0	0
L46 Avsetn. disposisjonsfond (540:547)	12	374	310	154	153
L47 Avsetninger bundne fond (550:559)	12	156	3	3	164
L48 Avsetninger likv.reserven (560:569)		0	0	0	0
* L49 Sum avsetninger	Sum(L44:L48)	912	681	410	554
**** L51 RM mer-/mindreforbruk	L36+L42-L49	-255	0	0	-139

Negativt resultat = mindreforbruk Positivt resultat = merforbruk

1.2. Regnskapsskjema 1A

Alle tall i hele millioner (1.000.000) kroner

Regnskapspost (Kostra-art)	Regnskap i år	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
L1 Skatt på inntekt og formue (870:873)	-5 379	-5 303	-5 130	-4 835
L2 Ordinært rammetilskudd (800:809)	-3 476	-3 483	-3 506	-3 407
L3 Skatt på eiendom (874:876)	-600	-600	-588	-563
L4 Andre direkte/indir skatter (877:879)	-0	0	0	-0
L5 Andre gen. statstilskudd (810:829)	-649	-480	-387	-519
* L6 Sum frie disponible innt.	Sum(L1:L5)	-10 103	-9 867	-9 325
L7 Renteinntekter og utbytte (900:908)	-258	-346	-346	-323
L8 Gevinst finansielle instrum. (909)	-125	0	0	-66
L9 Renteutg, prov, and fin.utg (500:508)	391	410	413	430
L10 Tap finansielle instrum. (509)	13	0	0	61
L11 Avdrag på lån (510:519)	468	465	364	429
* L12 Netto finansinnt/-utg	Sum(L7:L11)	489	529	531
L13 Til dekn tidl.år RM merforb(530:539)	0	0	0	0
L14 Til ubundne avsetn (540:547+560:569)	374	310	154	153
L15 Til bundne avsetninger (550:559)	156	3	3	164
L16 Bruk tidl.års RM min.forb (930:939)	-139	-139	-4	-23
L17 Bruk ubundne avsetn(940:947+960:969)	-132	-130	-130	-146
L18 Bruk av bundne avsetninger (950:959)	-172	-55	-51	-153
* L19 Netto avsetninger	Sum(L13:L18)	87	-12	-5
L20 Overført til invest.regn (570:579)	382	368	253	237
** L21 Til fordeling drift	(L6+L12+L19+L20)	-9 146	-8 981	-8 955
L22 Sum fordelt til drift (skjema 1B)	8 891	8 981	8 955	8 423
*** L23 Regnmessig mer-/mindreforbr.	L22+L21	-255	0	-139

Negativt resultat = mindreforbruk Positivt resultat = merforbruk

1.3. Regnskapsskjema 1B

Alle tall i hele millioner (1.000.000) kroner

	Regnskap i år	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
Sum fordelt til drift (skjema 1B)	8 891	8 981	8 955	8 423
Skoler	1 633	1 647	1 617	1 582
Barnehager	1 487	1 495	1 486	1 424
Barne- og familietjenester	666	671	642	620
Botiltak og dagtilbud	565	569	566	551
Helse og omsorg	1 794	1 857	1 849	1 695
Psykisk helse og rus	189	198	192	188
Kvalifisering og velferd	717	734	708	662
Næring og samfunn	10	10	10	12
Tiltak Innvandrere	9	9	-	8
Kulturformål	298	298	290	271
Idrett og friluftsliv	106	126	124	102
Miljøretta tjenester	45	42	39	36
Plan-og bygningstjenester	32	40	35	29
Tekniske tjenester	517	513	465	515
Eiendomstjenester	752	752	396	696
Interne tjenester	448	451	369	395
Rådmann og strategisk ledelse	191	189	118	188
Folkevalgte/bystyresekr.	56	58	56	60
Regnsk.tekn. Formål, og korreksjon arter i 1A som inngår i tjenesteområdene	-625	-676	-8	-612

DEL 2

Investeringsregnskapet

INNHOLD

2.1. Økonomisk oversikt investeringsregnskapet.....	12
2.2. Regnskapsskjema 2A.....	13
2.3. Regnskapsskjema 2B.....	14

2. Investeringsregnskapet

2.1. Økonomisk oversikt investeringsregnskapet

Alle tall i hele millioner (1.000.000) kroner

Regnskapspost (Kostra-art)	Note	Regnskap i år	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
L2 Salg driftsmidler & eiendom (660:679)		-226	-344	-431	-161
L3 Andre salgsinntekter (600:659)		-57	0	0	-30
L4 Overf m/krav t.moty(700:728+730:789)		-344	-338	-284	-422
L5 Kompensasjon merverdiavgift (729)		-212	-286	-286	-275
L6 Statlige overføringer (810:829)		-32	-37	-290	-115
L7 Andre overføringer (830:869;880:899)		-0	-6	0	-9
L8 Renteinntekter og utbytte (900:909)		0	0	0	0
* L9 Sum inntekter Sum(L2:L8)		-871	-1 010	-1 290	-1 012
L11 Lønnsutgifter (010:089;160:169)		75	0	0	76
L12 Sosiale utgifter (090:099)		9	0	0	10
L13 Kjøp inng komm tjpr(100:159;170:289)		1 475	2 580	2 873	1 850
L14 Kjøp erstatn komm tj.prod (300:389)		0	0	0	8
L15 Overføringer (400:499)		335	0	0	351
L16 Renteutg. og omkostninger (500:509)		21	0	0	23
L17 Fordelte utgifter		0	4	0	-21
* L18 Sum utgifter Sum(L11:L17)		1 914	2 585	2 873	2 298
L20 Avdrag på lån (510:519)		317	319	72	262
L21 Utlån (520:528)		330	325	263	172
L22 Kjøp av aksjer og andeler (529)	5	148	146	30	7
L23 Dekning av tidl.års udekket(530:539)		0	0	0	0
L24 Avsetn.ubundne invest.fond (548:549)	12	153	138	138	129
L25 Avsetn. til bundne fond (550:558)	12	8	0	0	161
L26 Avsetn. likviditetsreserve (560:569)		0	0	0	0
* L27 Sum finansieringstrans. Sum(L20:L26)		956	927	502	731
** L28 Finansieringsbehov L18+L27-L9		2 000	2 501	2 085	2 017
L30 Bruk av lån (910:919)		-917	-1 453	-1 758	-1 333
L31 Mottatte avdrag på utlån (920:928)		-225	-213	-62	-249
L32 Salg av aksjer og andeler (929)	5	0	0	0	-2
L33 Bruk av tidl års min.forbr (930:939)		0	0	0	0
L34 Overføringer fra driftsregn(970:979)		-382	-370	-255	-237
L35 Bruk av disposisjonsfond (940:947)		0	0	0	0
L36 Bruk av ubundne invest.fond(948:949)	12	-323	-323	-10	0
L37 Bruk av bundne fond (950:959)	12	-153	-142	0	-198
L38 Bruk av likviditetsreserve (960:969)		0	0	0	0
* L39 Sum finansiering Sum(L30:L38)		-2 000	-2 501	-2 085	-2 017
*** L40 Udekket/udisponert L28-L39		0	0	0	0

2.2. Regnskapsskjema 2A

Alle tall i hele millioner (1.000.000) kroner

Regnskapspost (Kostra-art)	Regnskap i år	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
L1 Inv.anleggsm(010:509+690:699+790:799)	1 914	2 585	2 873	2 298
L2 Utlån og forskutteringer (520:528)	330	325	263	172
L3 Kjøp av aksjer og andeler (529)	148	146	30	7
L4 Avdrag på lån (510:519)	317	319	72	262
L5 Dekn. av tidl. års udekket (530-539)	0	0	0	0
L6 Avsetninger (548:569)	161	138	138	290
* L7 Årets finansieringsbehov Sum(L1:L6)	2 871	3 511	3 375	3 029
L8 Finansierte slik:				
L9 Bruk av lånemidler (910:919)	-917	-1 453	-1 758	-1 333
L10 Salg anleggsmidler (660:679+929)	-226	-344	-431	-162
L11 Tilsk.til inv..(81x+830:869+880:899)	-33	-43	-290	-124
L12 Kompensasjon for mva. (729)	-212	-286	-286	-275
L13 Mott.avdrag(700:728+730:789+920:928)	-569	-551	-346	-671
L14 Andre inntekter (600:659+900:909)	-57	0	0	-30
* L15 Sum ekstern finansiering Sum(L9:L14)	-2 013	-2 676	-3 110	-2 595
L16 Overført fra driftsregn. (970:979)	-382	-370	-255	-237
L17 Bruk av tidl. udisponert (930-939)	0	0	0	0
L18 Bruk av avsetninger (940:969)	-476	-465	-10	-198
** L19 Sum finansiering Sum(L15:L18)	-2 871	-3 511	-3 375	-3 029
*** L20 Udekket/udisponert (L7-L19)	0	0	0	0

2.3. Regnskapsskjema 2B

Alle tall i hele millioner (1.000.000) kroner

	Regnskap i år	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
Til fordeling				
Fra Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet:				
Investeringer anleggsmidler	1 914	2 585	2 873	2 298
Netto utgift til fordeling	1 914	2 585	2 873	2 298
Fordelt slik:				
Skole	285	354	301	287
Barnehager	61	98	86	159
Helse og velferd	358	577	595	355
Barne og familietjeneste	7	29	27	3
Kultur	15	4	4	8
Idrett, naturforvaltning og friluftsliv	180	234	195	308
Boliger	307	271	235	223
Veier, miljø og trafikksikkerhet	142	138	37	141
Boligbygging, fysiske bomiljøtiltak	77	-37	364	158
Kirker og kirkegårder	123	122	138	79
Næring	54	346	375	95
Administrasjon	61	74	85	45
Vann og avløp	218	286	390	379
Renovasjon	6	18	36	6
Brann og redningstjeneste	2	40	0	26
Andre investeringer	18	9	5	25
Sum fordelt	1 914	2 563	2 873	2 298

DEL 3

Balansregnskapet

INNHold

3.1. Hovedoversikt Balansregnskapet 2016.....	16
---	----

3. Balanseregnskapet

3.1. Hovedoversikt Balanseregnskapet

Alle tall i hele millioner (1.000.000) kroner

Regnskapsrapport (Kostra-art)		Noter	Regnskap i år	Regnskap i fjor
* Anleggsmidler	Kap. 2.2		37 172	32 726
Faste eiendommer og anlegg (2.27-2.29)		4	19 749	17 174
Utstyr, maskin, trans.midl (2.24-2.26)		4	1 846	642
Utlån (2.22-2.23)			1 822	1 717
Aksjer og andeler (2.21)		5, 28	1 753	1 604
Pensjonsmidler (2.20)		3	12 001	11 588
* Omløpsmidler	Kap. 2.1		9 337	9 233
Kortsiktige fordringer (2.13-2.17)			1 157	1 145
Premieavvik (2.19)		3	1 345	1 394
Aksjer og andeler (2.18)		5, 28	1 002	986
Sertifikater (2.12)		28	0	0
Obligasjoner (2.11)		28	4 526	4 587
Kasse, postgiro, bankinnskudd (2.10)			1 306	1 120
** Sum eiendeler			46 508	41 958
* Egenkapital	Kap. 2.5		-14 058	-10 371
Disposisjonsfond (2.56-2.57)		12	-549	-305
Bundne driftsfond (2.51-2.52)		12	-366	-389
Ubundne investeringsfond (2.53-2.54)		12	-5 895	-6 064
Bundne investeringsfond (2.55)		12	-43	-181
Regn.messig mindreforbruk (2.5950)		12	-255	-139
Regn.messig merforbruk (2.5900)			0	0
Udisponert i investeringsregn. (2.5960)			0	0
Udekket i investeringsregn. (2.5970)			0	0
Likviditetsreserve (2.5980)			0	0
Kapitalkonto (2.5990)		15	-7 158	-3 498
Endr. regn.prin. påvirker AK dri (2.581)		14	206	206
Endr. regn.prin. påvirker AK inv (2.580)			0	0
* Langsiktig gjeld	Kap. 2.4		-30 521	-29 689
Pensjonsforpliktelse (2.40)		3	-14 623	-13 969
Ihendehaverobligasjonslån (2.41-2.42)		7	-6 650	-3 400
Sertifikatlån (2.43-2.44)		7	-620	-571
Andre lån (2.45-2.49)		7	-8 629	-11 749
* Kortsiktig gjeld	Kap. 2.3		-1 929	-1 899
Kassakredittlån (2.31)			0	0
Annen kortsiktig gjeld (2.32-2.38)			-1 927	-1 896
Premieavvik (2.39)		3	-2	-3
** Sum egenkapital og gjeld			-46 508	-41 958
* Memoriakonti	Kap. 2.9		-0	-0
Ubrukte lånemidler (2.9100)			558	512
Andre memoriakonti (2.9200-2.9998)			25 650	23 649
Motkonto for memoriakontiene (2.9999)			-26 208	-24 160

DEL 4

Noter til regnskapet

INNHOOLD

Note 0.1	Regnskapsprinsipper	18
Note 0.2	Vesentlige poster i regnskapet og andre forhold	20
Note 1	Endring i arbeidskapital	22
Note 2	Ytelse til ledende personer og revisor	23
Note 3	Pensjonsforpliktelser	24
Note 4	Varige driftsmidler	26
Note 5	Aksjer og andeler	27
Note 6	Salg av finansielle anleggsmidler	29
Note 7	Langsiktig gjeld og avdrag på lån	30
Note 8	Renter - sikring	34
Note 9	Garantiansvar	35
Note 10	Andre vesentlige forpliktelser	38
Note 11	Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi herunder markedsbaserte finansielle omløpsmidler	38
Note 12	Avsetninger og bruk av avsetninger	38
Note 13	Strykninger	43
Note 14	Opplysninger om egenkapitalkontoen	43
Note 15	Kapitalkontoen	44
Note 16	Investeringsoversikt	45
Note 17	Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer	49
Note 18	Selvkost	50
Note 19	Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen	52
Note 20	Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner	52
Note 21	Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigerende av tidligere års feil	53
Note 22	Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling	53
Note 23	Mellomværende med KF/§27	54
Note 24	Overføring til/fra § 27- samarbeid og andre samarbeid	55
Note 25	Interkommunale selskaper	60
Note 26	Kortsiktig gjeld og kortsiktigfordringer for Trondheim kommune utenom kommunal foretak	63
Note 27	Organisasjonskart	64
Note 28	Trondheim kommunes kraftfond	70
	Revisors beretning for 2016	76

Note 0.1

Regnskapsprinsipper (krs nr 6 - 3.1 nr 6)

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler.

Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon er omløpsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler. Finansielt motiverte plasseringer i finansielle instrumenter vil alltid være omløpsmidler, uavhengig av hvilken tidshorisont kommunen har for plasseringen. Plasseringer i finansielle instrumenter som er foretatt ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn klassifiseres som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skillet mellom vedlikehold og påkostning på anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50, med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån jf. KL § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Den finansielle omløpsporteføljen verdivurderes etter tre ulike prinsipper, jf. forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 8 og KRS 1.

- Ordinære omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi, det vil si etter laveste verdis prinsipp
- Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi, og er å anse som et unntak fra hovedregelen
- Obligasjoner med kontantstrømsikring vurderes til pålydende verdi, hvor under-/overkurs periodiseres over papirets løpetid

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Aksjer og obligasjoner av strategisk eller annen ikke-finansiell karakter klassifiseres som anleggsmidler, jf. punkt 2.3 i KRS 1. Obligasjoner oppføres til pålydende under balanseposten aksjer og andeler. Eventuell over-/underkurs på kjøpstidspunktet oppføres som kortsiktig fordring/gjeld og periodiseres over obligasjonens løpetid. Aksjer og andeler vurderes til kostpris.

Anleggsmidler med verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og -inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som er besluttet holdt til forfall.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende verdi med fradrag for forventet tap.

Bruk av sikringsinstrumenter

Trondheim kommune benytter sikringsinstrumenter i TKK og i gjeldsporteføljen. TKK benytter rente- og valutabytteavtale for å sikre fast kontantstrøm i norske kroner på en obligasjon i utenlands valuta. I gjeldsporteføljen benyttes rentebytteavtaler for å sikre fast rente på deler av låneporteføljen. Nærmere beskrivelse av disse instrumentene gjøres i note 7 og 8.

Selvkostberegninger

Innenfor de områdene der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling, beregner kommunen selvkost etter retningslinjer utgitt av Kommunal- og regionaldepartementet februar 2014 (H-3/14) Retningslinjer selvkost.

For de tjenestene der kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet, følges samme retningslinjer.

Merverdiavgiftplikt og merverdiavgiftkompensasjon (mva.-kompensasjon)

Kommunen følger reglene i Lov om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva.-kompensasjon i henhold til Lov om kompensasjon for merverdiavgift. Mottatt mva.-kompensasjon for betalt merverdiavgift er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Kommunal virksomhet utenfor kommuneregnskapet

Kommunen har virksomheter og er en del av virksomheter som avlegger særregnskap, herunder kommunale foretak (KF), interkommunale samarbeid og interkommunale selskaper (IKS). For nærmere opplysninger, se note 23, note 24 KF og note 25 IKS.

Note 0.2

Vesentlige poster i regnskapet og andre forhold

Vi gjør oppmerksom på følgende poster og forhold som er av en slik karakter at de bør tas hensyn til ved vurdering av bevilgningsregnskap og balanse:

Trondheim kommunale kraftfond (TKK)

TKKs regnskapstill inngår, som for tidligere år, i tallene for Trondheim kommunes årsregnskap for 2016. Dette gjelder både for bevilgningsregnskapet og balanseregnskapet. Egne tall for TKK er samlet og spesifisert i egen note (se note 28). Dessuten framlegges egen rapportering for TKK i henhold til kommunens finansreglement.

Bruk av lån

Hovedregelen for bruk av lån til investeringsformål er at budsjettert beløp skal regnskapsføres så langt det er behov for det i investeringsregnskapet. Det er ikke anledning til å føre bruk av lån ut over budsjettert beløp. Dette utgangspunktet begrenses likevel av udisponerte lånemidler. Det er ikke anledning til å regnskapsføre mer som bruk av lån enn det kommunen faktisk har i udisponerte lånemidler. I en situasjon der rådmannen har fullmakt fra bystyret til å regulere låneoptaket i tråd med faktisk aktivitetsnivå (jf. ordlyden "inntil kr" i vedtaket), vil en slik regulering også få konsekvenser for inntektsføring av bruk av lån i investeringsregnskapet.

Bruk av lån i investeringsregnskapet for 2016 er satt til det nivå som er tilstrekkelig til å sikre full finansiering av aktivitetene i investeringsregnskapet for 2016. Ubrukte lånemidler pr 31.12.2016 er etter denne disponeringen 558,0 millioner kroner.

Videre utlån/startlån

Trondheim kommune har pr 31.12.2016 en utlånsportefølje knyttet til videreformidling av husbankmidler (startlån) på 1,398 milliarder kroner. I investeringsregnskapet regnskapsføres både avdrag Trondheim kommune betaler på sin gjeld til Husbanken og de avdragene som låntakerne betaler til Trondheim kommune. I tillegg til ordinære avdrag mottar Trondheim kommune også betydelige beløp knyttet til innfrielse av slike lån. Vi velger å legge til grunn et prinsipp om at en krone inn i avdrag skal være lik en krone ut i avdrag, slik at det kun er i de tilfellene det oppstår en reell underdekning at avviket må finansieres av andre midler.

Driftsregnskapet

Pensjon

Spesielle regler for behandling av pensjonsutgiftene i kommuneregnskapet gjør at det er et vesentlig avvik mellom kommunens betalte pensjonspremie og den pensjonsutgiften som belastes driftsregnskapet. Følgende oversikt viser forskjellen siste 5 år:

Tekst	2016	2015	2014	2013	2012
Balanseført premieavvik, resultateffekt	151	150	231	117	256
Kostnadsført tidligere balanseført premieavvik	-199	-178	-145	-133	-108
Netto effekt premieavvik	-48	-28	86	-16	148
Resultat iht avlagt regnskap	255	139	0	285	137
Resultat eksklusive effekt av premieavvik	303	167	-86	301	-11

Negativt resultat = merforbruk (underskudd)

Balanseført premieavvik, akkumulert inkl aga	1 343	1 391	1 419	1 332	1 348
--	-------	-------	-------	-------	-------

Se note 3 for mer informasjon om pensjon.

Andre frie disponible inntekter

Andre frie disponible inntekter er i hovedsak knyttet til refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester og flyktninger. Flyktningeinntektene ble 60 millioner kroner høyere enn budsjettert. Det henger sammen med at kommunen får integreringstilskudd for hele året, uavhengig av når på året en flyktning blir registrert i kommunen. Vi får integreringstilskudd i fem år, og da får kommunen relativt mindre tilskudd i år fem i forhold til antatt behov. I løpet av 2015 og 2016 har kommunen hatt 112 millioner kroner i merinntekter fra dette området, uten at utgiftene øker tilsvarende i det året flyktningene ankommer.

Anordning

En utfordring ved avslutning av årsregnskapet er å sikre at alle inntekter, innbetaling, utgifter og utbetalinger som vedrører regnskapsåret er korrekt anordnet og at anordningene blir fullstendige. Feil i anordning av inntekter og utgifter kan gi utslag i resultatet. Samtidig er det et stort antall medarbeidere som er involvert i arbeidet med regnskapet i årsoppgjøret, og transaksjonsvolumet er betydelig. Innenfor de tidsrammene som foreligger er det utarbeidet rutiner og fastlagte tidsfrister for å oppnå så korrekte og fullstendige anordninger som mulig. I 2016 endret kommunen praksis for lønnskjøring og anordning på lønnsområdet. 13. lønnskjøring i desember gikk ut. Anordning vedrørende lønn er foretatt administrativt sentralt og sikret at all lønn opptjent i 2016 kom med i anordningen.

Informasjon fra enhetene og tall fra regnskapet indikerer at vi i 2016 har oppnådd en tilfredsstillende grad av nøyaktighet og fullstendighet for anordningene. Det betyr at inntekter, innbetaling, utgifter og utbetalinger som vedrører regnskapsåret 2016 anses å være bokført pr. 31.12.16.

Ressurskrevende brukere/Enslige mindreårige flyktninger

Som tidligere år er det foretatt en anordning av inntekter knyttet til ressurskrevende brukere for 2016. Den er basert på stipulerte krav pr. bruker med gjeldende satser for 2016, og er vurdert å være et så nøyaktig estimat som mulig. Tidligere år har kommunens endelige refusjonskrav blitt høyere enn de anordnede inntektene, og det har medført ekstraintekter i regnskapet for påfølgende regnskapsår.

I forbindelse med års avslutning er det anordnet inntekter tilhørende 2016 i forbindelse med mottak av enslige mindreårige flyktninger. Dette gjelder ikke mottatte refusjoner fra IMDi og Bufetat, for 2016.

Balansen / Anleggsregister

Tidligere praksis før 2016 er at Trondheim kommune kun har aktivert ferdigstilte anlegg/prosjekt i balansen. Årsaken til denne praksis er at avskrivninger av anlegg/prosjekt starter ved ferdigstillelse. Fra og med 2016 er praksisen endret, for å gi riktigere bilde av Trondheim kommunes eiendeler pr regnskapsår. Derfor er anlegg/prosjekt under utførelse før 2016 også aktivert i balansen pr 31.12.2016. Dette utgjør omlag 1,2 milliarder i økning i balanseførte verdier i 2016. Anlegg/prosjekter under utførelse, regnskapsført i investeringsregnskapet 2016, blir aktivert i balansen 2017.

I Trondheim kommune har ubebygde tomter vært bokført i balansen med lav eller ingen verdi. I 2016 er ubebygde tomter som kan bebygges av Trondheim kommune til egen virksomhet eller selges, tatt inn i balansen med en anslått anskaffelsesverdi pr 1980. Dette utgjør om lag 1,9 milliarder i økning i balanseførte verdier i 2016.

Note 1

Endring i arbeidskapital (krs nr 6 -3.1.1 nr 1)

Kommuneregnskapet skal vise all anskaffelse og anvendelse av midler, jf. KL § 48 nr. 2. Det betyr at regnskapet er et arbeidskapitalregnskap, som omfatter disse transaksjonstypene:

1. Utgifter (drifts- og investeringsposter inkl. interne poster)
2. Utbetalingsposter (avdrag på lån og utlån, forskuttering, kjøp av aksjer)
3. Inntekter (drifts- og investeringsposter inkl. interne poster) og
4. Innbetalingsposter (bruk av lån og mottatte avdrag på lån, tilbakebetaling på forskuttering, salg av aksjer)

Når anskaffelse av midler er større enn anvendelse av midler, vil endringen bety at arbeidskapitalen har økt i perioden. Endring i arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet kan avstemmes mot endring i differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld i balansen. Fordi anvendelse av lånemidler først føres ved bruk av lån, må endring i memoriakonto for ubrukte lånemidler hensyntas i avstemmingen (opptak av lån har økt omløpsmidlene, men er ikke nødvendigvis ført som anvendelse av midler i investering). Årets endring i arbeidskapital og avstemming er vist nedenfor.

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.1	Omløpsmidler	9 333 711 176	9 232 642 067	
2.3	Kortsiktig gjeld	1 934 723 746	1 898 707 610	
Endring arbeidskapital i balansen		7 398 987 429	7 333 934 457	65 052 972
Endring memoriakonto for ubrukte lånemidler (+/-)				-55 208 976
Sum endring for avstemming mot drifts- og investeringsregnskapet				9 843 996

Driftsregnskapet for 2016		Investeringsregnskapet 2016		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
+ Sum inntekter 600 - 890	13 713 739 850	+ Sum inntekter 600 - 905	881 892 309	
- Sum utgifter 010 – 590, 690	13 129 041 618	- Sum utgifter 010 – 501, 690	1 914 467 123	
+ Avskrivninger 590	608 763 552			
+ Ekst. finans- innt./-transer 900-905, 909, 920, 921	387 291 226	+ Eksterne finans. transer 910, 911, 920, 921, 929	1 132 709 024	
- Ekst. finans- utg./-transer 500, 501, 509, 510, 511, 520, 521	876 446 895	- Eksterne finans. transer 510, 511, 520, 521, 529	794 596 332	
Sum/differanse	704 306 114	Sum/differanse	-694 462 122	9 843 992

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	4

Note 2

Ytelse til ledende personer og revisor (krs nr 6 -3.1.1 nr 10)

Ytelse til ledende personer

Utbetalte ytelser til ledende personer i 2016:

Navn	Lønn	Annen fast godtgjørelse	Sum
Ordfører Rita Irene Ottervik	1 061 743	4 945	1 066 688
Rådmann Morten Wolden	1 177 936	4 535	1 182 471
Konstituert rådmann Olaf Løberg	1 139 314	4 579	1 143 893

Godtgjørelse til revisor fordelt på revisjon og rådgiving

Trondheim kommunerevisjon er organisert som egen enhet under Bystyret. Revisjon omfatter kommuneregnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og diverse attestasjonsoppdrag. Samlet godtgjørelse til revisor utgjør:

	2016	2015
Honorar lovpålagte oppgaver 1)	13 634 028	13 044 249
Honorar for rådgiving 2)	0	0

1. De lovpålagte oppgavene omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Arbeidet til kontrollkomiteen og bystyret defineres som lovpålagte oppgaver. I denne summen inngår omlag 150 000,- kroner som gjelder en avtale om tjenesteyting mellom kommunen og kirkelig fellesråd. Revisjon av kirkelig fellesråd blir derfor ikke fakturert, da kostnaden ved oppdraget inngår i årsbudsjettet som revisjonen får tildelt av kommunen.
2. Utover veiledning i forhold til våre lovbestemte oppgaver, har kommunerevisjonen ikke utført noen direkte rådgivningsoppdrag ovenfor kommunen.

Kontrollkomiteens sekretariat er organisert som egen enhet under Bystyret. Samlede godtgjørelse til kontrollkomiteens sekretariat utgjør:

	2016	2015
Kontrollkomiteens sekretariat*	2 393 679	1 985 914

*Sum er inklusive lønn til kontrollkomiteens leder og nestleder.

Note 3

Pensjonsforpliktelser (F § 5 nr 2 – KRS nr 6 – 3.1.1 nr 2)

Pensjonsordningene i kommunen

Trondheim kommune har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Trondheim kommunale pensjonskasse (TKP), Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK).

Ansatte som er i kommunens tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 år er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke på annen måte samlet opp fond til dekning av framtidige AFP-pensjoner. Pensjonsforpliktelse som vedrører kommunens egenandel for medarbeidere som tar ut AFP for årsklassene 62-66 år, er belastet ut fra antatte uttakfrekvenser for de enkelte årsklassene.

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og Trondheim kommune har valgt å inntekts- eller utgiftsføre premieavviket i driftsregnskapet med tilbakeføring igjen over de neste 7 årene (10 år på premieavvik fra 2012-2013 og 15 år for premieavvik oppstått t.o.m. 2011). Forskriften sier også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser skal oppføres i balansen som hhv anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Akkumulert premieavvik

Akkumulert premieavvik pr 31.12.2014:	kr	1 418 846 020
Akkumulert premieavvik pr 31.12.2015:	kr	1 391 300 672
Akkumulert premieavvik pr 31.12.2016:	kr	1 342 712 148
Premieavvik til utgiftsføring i 2015:	kr	177 967 587
Premieavvik til utgiftsføring i 2016:	kr	199 456 421
Premieavvik til utgiftsføring i 2017:	kr	221 009 035

Beløpene er inkludert 14,1 % arbeidsgiveravgift.

Regnskapsført pensjonskostnad for 2016

	Sum pensjon	Sum arb.g.avg
Pensjonskostnad		
Netto pensj.kostn (inkl.adm.) iht.aktuar	758 501 587	
- Årets innbetalte pensjonspremie (jf aktuarberegning.)	890 726 215	
= Årets premieavvik	-132 224 628	-18 643 673
Årets betalte pensjonspremie iht.regnsk.	890 726 215	
Årets premieavvik	-132 224 628	
Resultatført av tidl.års premieavvik	174 580 707	
= Pensjonskostnad i regnskapet i år	933 082 294	131 564 603
Pensjonskostnad i regnskapet i fjor	876 711 371	123 616 303
Endring i %	6,4 %	

	Sum pensjon	Sum arb.g.avg
Pensjonskostnad forts.		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	656 812 321	
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	551 883 540	
= Brutto pensjonskostnad	1 208 695 861	170 426 116
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-513 196 945	
= Netto pensjonskostnad ekskl adm.	695 498 916	98 065 347
Sum amortisert premieavvik	174 580 707	
Avregning fra tidligere år	-	
Administrasjonskostnad	63 002 671	
= Pensjonskostnad i regnskapet inkl adm	933 082 294	131 564 603
Pensjonskostnad inkl adm i fjor	876 711 374	123 616 304
Endring i %	6,4 %	

Pensjonsmidler og -forpliktelser pr 31.12.2016

Midler og forpliktelser	Pensj.-midler	Pensj.-forpl.	Netto forplikt.
Akt.beregn., estimat full amort. 1.1	11 587 532 242	-13 674 534 137	-2 087 002 895
Iht regnskap pr 1.1.	11 587 531 242	-13 674 534 137	-2 087 002 895
= Gjenstående estimatavvik pr.1.1	-	-	-
Arbeidsg.avg.av nto pensj.forpl. 1.1. ¹⁾			-294 267 408
Akt.beregn., estimat full amort. 31.12	12 001 213 801	-14 298 628 922	-2 297 415 121
Iht regnskap pr 31.12.	12 001 213 801	-14 298 628 922	-2 297 415 121
= Gjenstående estimatavvik pr.31.12	-	-	-
Arbeidsg.avg.av nto pensj.forpl. 31.12. ¹⁾			-323 935 532

Estimatavvik er etter gjeldende bestemmelser i § 13-4 bokstav D nr. 2 ført direkte i balanseregnskapet det året de oppstår. De vil si at estimatavviket for 2016 er ført i balansen og gjenstående avvik pr 31.12 er 0,-.

Økonomiske forutsetninger 2016:

Diskonteringsrente:	4,00 %	Forventet lønnsvekst:	2,97 %
Forventet G-reg/pensjonsreg.:	2,97 %	Forventet avkastning:	4,30 % / 4,60 % *)

*) Statens pensjonskasse 4,30 %. Trondheim kommunale pensjonskasse og KLP 4,60 %

Note 4

Varige driftsmidler (anleggsmidler) (krs nr 6 -3.1.3 nr 4, 3.1.2 nr 3 og 3.1.2 nr 4)

Anleggsmidler er anskaffelser av investeringsmessig karakter som har en økonomisk levetid på minst tre år og en kostpris på minst 100.000,- kroner. Anleggsmidler skal bokføres til anskaffelseskost. For anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid, reduseres de bokførte verdien med avskrivninger/nedskrivninger etter de regler som gjelder for det aktuelle anleggsmiddelet. Fra og med 2016 er anlegg under utførelse lagt inn i anleggsregisteret med kode for ikke avskrivning.

Kravene til avskrivning av anleggsmidler

I de kommunale regnskapsforskriftens § er det krav om at varige anleggsmidler skal avskrives. Avskrivningene påvirker ikke resultatet for kommunen da motposten også føres i driftsregnskapet. Avskrivningen skal skje med like store årlige beløp (lineæremetoden) over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene skal starte senest året etter at anleggsmiddelet er anskaffet eller tatt i bruk av virksomhetene. Fra og med 2009 er det også foretatt avskrivninger av borettslagsleiligheter.

Følgende avskrivingsperioder legges til grunn:

Type	Avskr.lengde
224 Edb-utstyr/kontormaskiner	5 år
224 Tr.midl/Maskin/verktøy/inventar	10 år
227 Anleggsmaskiner	10 år
227 Tekniske anlegg/Var/Renseanlegg	20 år
227 Boliger/skoler/Barnehager/Idrettshall	40 år
227 Veger/Ledningsnett	40 år
227 Borettslagsleiligheter	40 år
227 Foretningsbygg/Lager/Adm.bygg	50 år
227 Kulturbygg/Instirasjonsbygninger	50 år
227 Kirker/Brannstasjoner	50 år

Oversikt over bevegelser på balansekontiene for Utstyr, maskiner og transportmidler (224) og faste eiendommer og anlegg (227) for 2016

Tekst/Grp	224	227	Total
IB 2016	642 357 703	17 174 498 190	17 816 855 893
Tbf midlertidig aktivering	-120 643 284	-2 101 651 332	-2 222 294 616
Manuel aktivering	116 444 825	1 674 815 686	1 791 260 511
Tilgang i året	1 349 626 218	3 663 632 508	5 013 258 726
Avgang i året, regnskapsmessig	-8 321 105	-187 390 511	-195 711 616
Årets avskrivning	-133 222 153	-475 021 723	-608 243 876
UB 2016	1 846 242 203	19 748 882 818	21 595 125 021

Regnskapet viser avskrivninger som er 0,5 millioner høyere enn anleggsmidlenes avskrivninger. Dette skyldes nedskrivninger på startlån /personbiler feier. Dette har ingen netto resultat effekt for driften.

Note 5

Aksjer og andeler (anleggsmidler) pr 31.12.2016 - Bykassen (krs nr 6 -3.1.3 nr 4, 3.1.2 nr 3 og 3.1.2 nr 4)

Seiskapets navn	Org.nr.	Konto i balansen	Antall	Pålydende	Eierandel	Bokfør pr 31.12.2016	Bokfør pr 31.12.2015	Merknad
Trondheim komm. Pensjonskasse (TKP), e.kap innskudd	975729192	221.550.1000				1 168 175 000	625 175 000	Bystyresak 26/16 - behandlet i bystyret 18 februar 2016
KLP, e.kap innskudd	938708606	221.550.1001				32 109 061	28 175 416	
Trøndelag Brann og Redningstjeneste IKS	992047364	221.650.1000			82,30%	21 430 471	21 430 471	
Trondheim Havn IKS	945510552				77,87%			
Midt-Norge 110-sentral IKS	916484496				58,82%			Stiftet 17.12.2015
Trondheim Kino AS	981048369	221.152.1000	20 000	1 000	100,00%	20 000 000	20 000 000	Kapitalforhøyelse i 2005. 1231 andeler ble kjøpt til pålydende 1000 kroner.
Trv Gruppen AS	984024924	221.152.1001	24 231	1 000	100,00%	24 231 000	23 000 000	
Olavshallen AS	951615390	221.152.1002	2 000	1 000	100,00%	2 000 000	2 000 000	
Prima AS	964652988	221.152.1003	6	50 000	60,00%	300 000	300 000	
Labtjenester AS	913844858	221.152.1004	500	1 000	100,00%	508 000	508 000	
Kunsthall Trondheim AS	916501013	221.152.1005	190	1 000	63,33%	197 600	197 600	
Midtbyen Management AS	995860465	2 212 001 000	100	3 000	33,33%	300 000	102 900	Bystyresak 69/16 - emisjon 300.000. Verdi per 01.01.2016 er nedskrevet.
Trondheim Spektrum AS	814588432	221.200.1002	14 886	500	77,95%	7 443 000	7 193 000	Mottatt 500 aksjer vederlagsfritt, politisk sak nr. 46/15, 10.03.2015
Trøndelag Teater AS	916914261	221.200.1003	9	1 000	16,67%	9 000	9 000	
				1350 á				
				1000 150 á				
Leutenhaven AS	932246139	221.200.1005	1 500	23.333	100,00%	4 850 000	4 850 000	Kjøpte 10 % aksjer i 2015 med høyere pålydende
Midnor CNI AS	823963572	221.200.1007	250	100	1,54%	25 000	25 000	

Selskaps navn	Org.nr.	Konto i balansen	Antall	Pålydende	Eierandel	Bokfør pr 31.12.2016	Bokfør pr 31.12.2015	Merknad
Lerkendal Stadion AS	979598777	221.200.1010	12 500	1 000	11,31%	12 500 000	12 500 000	
Leiv Eiriksson Nyskapning AS	984829906	221.200.1011	14 969	0,242	1,50%	1 000 000	1 000 000	
Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	988067075	221.200.1012	30	5 000	6,52%	150 000	150 000	
Midt-Norsk Filmsenter AS	988488402	221.200.1014	67	500	33,33%	33 500	33 500	
Proventure Seed AS	989765248	221.200.1016	1 889 876	1	3,54%	3 380 192	3 229 641	Innbetaling - Transjeteingning 16.09.2016
Filminvest midt-norge AS	990768803	221.200.1017	67	500	33,33%	0	33 500	Oppkjøpt/fusjonert av/med FILMINVEST3, ut av balansen i 2016.
Filminvest3 AS	917091579	221.200.1021	200	1 000	16,67%	200 000	0	Bystyret 10. des 2015, sak 149/15 Konsolidering av filmfondene Filminvest Midt-Norge AS og Film3 AS - Nytt selskap
Bibliotekssentralen SA	910568183	221.152.1006	111	300	2,91%	33 300	0	Eierandelen var ved en feil ikke med i regnskapet for 2015.
Museene i Sør-Trøndelag AS	993595675	221.200.1018	9 516	40	16,66%	380 640	333 000	Emisjon i 2014. Røros museet kom inn i selskapet, med Røros kommune som ny eter. Trondheim kommune kjøpte andeler for 47.640 kroner.
Trondheim Stasjonssenter	912463893	221.200.1020	2 000	1 000	20,00%	2 000 000	2 000 000	
Naboer AB	-	221.900.1000	100	85	5,88%	8 480	8 480	
Svenska Kommun Forsakrings AB	-	221.900.1001	4 800		17,14%	5 465 700	5 465 700	
Sum:						1 306 729 944	757 720 208	

Alle postene er vurdert som strategiske plasseringer, og er vurdert å ikke være omsettelige i ett regulert marked. Av denne grunn er ikke markedsverdier oppgitt i noten.

Pr 31.12.2016 er kommunens egenkapitalinnskudd i Trondheim Kommunale Pensjonskasse (TKP) verdsatt til 1.168 millioner kroner. Pr 31.12.2015 var egenkapitalinnskudd i TKP 625 millioner kroner. Økningen på 543 millioner kroner, består av 400 millioner kroner overføring i 2016 fra Trondheim kommunale kraftfond (TKK) til Bykassen, nedskrivning av TKK's grunnkapital. Da er kommunens samlede egenkapitalinnskudd i TKP samlet i Bykassen. Resten av det økte egenkapitalinnskuddet i 2016 stort 143 millioner, består av 115 millioner kroner for å styrke egenkapitalen i TKP, samt 28 millioner kroner det vedtatt årlige egenkapitalinnskuddet for 2016 (tilsvarende 0,3prosent av premiereserven i TKP pr 31.12 året før.)

I TKP's regnskap er kommunens egenkapitalinnskudd foreløpig estimert til 1.109 millioner kroner. Det foreligger en differansen mellom bokført verdi i kommunens balanse og bokført egenkapital i TKP vil dermed bli på 59 millioner kroner pr 31.12.2016

Det forventes at opptjente egenkapitalen i TKP vil øke gjennom positive årsresultat i de kommende år, i en størrelsesorden på minst 30 millioner kroner årlig. Rådmann anser dermed ikke at differansen på 59 millioner kroner pr 31.12.2016 gjenspeiler et varig verdifall, og nedskriver ikke verdien av kommunens egenkapitalinnskudd i TKP i årsregnskap 2016.

I årene fremover vil det skje årlige innbetalinger både til TKP og KLP, for å vedlikeholde egenkapital i selskapene.

Note 6

Salg av finansielle anleggsmidler (KRS nr 6 – 3.1.1 nr 5)

Det har ikke vært salg av finansielle anleggsmidler i 2016.

Note 7

Langsiktig gjeld og avdrag på lån (KRS nr 6 – 3.1.3 nr 6, 3.1.2 nr 3 og 3.1.3 nr 7)

Lånegjeld

Tabell 1 Konto 243-245

Låneportefølje	Restlån per 31.12.2016	Restlån per 31.12.2015
Investeringslån:		
Innlån Husbanken inv.lån	14 214 250	16 969 660
Innlån sertifikat- og obligasjonsmarkedet	7 150 000 000	7 121 313 000
Innlån KLP	2 584 333 326	2 593 166 662
Innlån Kommunalbanken	4 465 505 560	4 212 350 460
Innlån til videre utlån:		
Innlån Husbanken startlån	1 398 472 634	1 446 378 500
Innlån til videre utlån (investering)	286 273 072	330 000 000
Trondheim kommunes innlån	15 898 798 842	15 714 138 282

Låneopptak i 2016

Tabell 2

Låneopptak	Faktisk 2016	Rev. budsjett 2016	Budsjett 2016
Låneopptak investeringslån	738 000 000	900 000 000	1 500 000 000
Låneopptak investeringslån til videre utlån			
Trondheim Parkering	0	0	13 000 000
Låneopptak startlån Husbanken	225 000 000	225 000 000	250 000 000

Merknad 1 – låneopptak i 2016:

Budsjettet låneopptak for investeringslån viser revidert størrelse. Opprinnelig vedtak for låneopptak var 1,5 milliarder kroner (bystyresak 165/15). Beløpet ble redusert til 900 millioner kroner i bystyresak 69/16.

Trondheim Parkering KF tok ikke opp nytt lån i 2016, dette ble budsjettkorrigert i politisk sak 69/16.

Innlån til videre utlån i startlansordningen var på 225 millioner kroner, budsjettkorrigerings i sak 69/16.

Fordeling av lånegjeld

Tabell 3

Låneformål	31.12.2016	31.12.2015
Trondheim kommunes totale innlån	15 898 798 842	15 714 138 282
Innlån videre utlån, startlånsordningen	1 398 472 634	1 446 378 500
Innlån videre utlån, andre	286 273 072	330 000 000
Sum gjeld til investeringsformål	14 214 053 136	13 943 759 781
VARFS*	2 539 020 653	2 414 331 743
Lån med rentekompensasjon fra staten**	1 252 882 536	1 276 659 203
Grunnlag husleie***	1 104 959 661	1 334 473 244
Lån til eksterntfinansiert virksomhet	4 896 862 850	5 025 464 190
Lån til investeringer som belaster bykassen	9 317 190 286	8 918 295 591

* VARFS er forkortelse for vann, avløp, renovasjon, feiing og slam.

** Lån der kommunen får rentekompensasjon fra staten.

*** Lån til investeringer som gir husleieinntekter.

Gjenværende løpetid investeringslån

Tabell 4 viser hvor mye lån som forfaller årlig.

Tabell 4

År	Beløp som forfaller	Forfall i prosent av samlede investeringslån
2017	1 697 115 410	12%
2018	1 250 000 000	9%
2019	1 900 000 000	13%
2020	1 500 000 000	11%
2021	2 012 515 050	14%
2022	900 000 000	6%
2023	500 000 000	4%
2024	501 699 200	4%
2025	1 500 000 000	11%
2033	149 274 743	1%
2037	197 115 410	1%
2038	414 333 330	3%
2039	230 000 000	2%
2040	1 072 000 000	8%
2042	390 000 000	3%
Sum	14 214 053 136	100%

Tabell 4 viser at porteføljen har en relativt jevn forfallstruktur. Det er flest forfall de nærmeste fem årene. Det skyldes at lån som har flytende rente vanligvis har en løpetid innenfor fem år.

Per 31.12.2016 har Trondheim kommune ingen sertifikatlån.

Kommunalbanken har en klausul i flere av sine utlån til Trondheim kommune. Klausulen gir kommunalbanken rett til å si opp lån med 12 måneders varsel. Dette gjelder fra utløp av eventuelle fastrenteperioder eller perioder med fast margin. Trondheim kommune har lån i Kommunalbanken

for om lag 4,5 milliarder kroner. Denne klausulen gjelder for et lånevolum på 2,6 milliarder kroner, og det påvirker løpetiden på tre lån (1,2 milliarder kroner). Løpetiden på disse tre lånene reduseres i tråd med tabell 5 under. Etter en risikovurdering har rådmannen besluttet å ta hensyn til klausulen ved rapportering av låneforfall. Fra og med 31.12.2016 endrer derfor rådmannen sin rapportering, slik at de nevnte lån rapporteres med reell løpetid.

Tabell 5 Lån som rapporteres med kortere løpetid enn tidligere

Kommunalbanken	Rentebinding	Rulleringsdato	Forf. hensynt.		Restgjeld 2016
			klausul 12 mnd	Forfall ut i fra	
201 10 113		03.03.2017	2017	2037	197 115 410
201 60 062	04.02.2021		2012	2016	500 000 000
201 50 431	16.09.2025		2025	2045	500 000 000

Rentebinding

I vedtatt finansreglement kreves det rentebinding for minimum 1/3-del av "netto lånegjeld". Netto lånegjeld er å anse som kommunens gjeld til investeringsformål, fratrukket lån knyttet til VARFS-området og lån med rentekompensasjon fra staten (3 792 millioner kroner). Skjematisk kan dette sammenfattes på følgende måte:

Tabell 6 Lån hvor rentebinding skal vurderes

	Restlån per 31.12.2016
Lån til investeringsformål	14 214 053 136
Lån knyttet til VARFS-området	2 539 020 653
Lånegrunnlag for rentekompensasjonsordningene	1 252 882 536
Lån hvor rentebinding skal vurderes	10 422 149 947

Lån med fast rente lengre enn 1 år som kan knyttes til investeringslån utgjør 5 249 902 910 kroner. Dette gir en fastrenteandel på 50,4 prosent. Fastrenteandelen ved forrige årsskifte var 57,3 prosent.

Gjennomsnittlig rente for gjeld til investeringsformål er 2,47 prosent, ned 0,12 prosentpoeng i løpet av året.

Ubrukte lånemidler

Per 31.12.2016 utgjør ubrukte lånemidler 558 millioner kroner. Fremdriften på investeringsområdet ble betydelig lavere enn det rådmannen la til grunn for de siste låneopptakene i 2016. Ubrukte lånemidler for investeringslån økte med 46 millioner kroner i løpet av året. Rådmannen vil hensynta ubrukte lånemidler ved planlegging av låneopptak i 2017. For startlån er ubrukte lånemidler uendret fra året før på 77 millioner kroner.

Tabell 7 Ubrukte lånemidler - Konto 291-299

	31.12.2016	31.12.2015
Ubrukte lånemidler investeringslån	481 037 484	434 764 360
Ubrukte lånemidler startlån	77 036 059	77 036 059
Sum	558 073 540	511 800 419

Rentebytteavtale

Trondheim kommune har fire rentebytteavtaler for å sikre renten på innlån. Tabell 7 gir en oversikt over rentebytteavtaler og tilhørende lån som sikres. Tilsammen er dette avtaler som gir fast rente på lån for 1 010 millioner kroner. Kommunen betaler en netto rente på disse lånene som tilsvarer fastrentevilkåret i rentebytteavtalen + kredittmargin på det tilhørende lånet. Rentebytteavtale 1027611 med gjenværende verdi 12,8 millioner kroner har ikke et underliggende lån, men ses på

som porteføljesikring av flytende lån i investeringsporteføljen. Rentebytteavtalene er benyttet for å oppnå fast rente, og dermed forutsigbarhet i kommunens rentekostnad over angitt løpetid. Vår vurdering er at rentesikringene fungerer etter intensjonen. Finansreglementets punkt 4.3.4 åpner for bruk av rentebytteavtaler, og andelen rentebinding ligger innenfor rammen definert i punkt 4.3.3 i finansreglementet.

Tabell 8 Oversikt rentebytteavtaler og tilhørende lån. Beløp i millioner kroner.

Rentebytteavtaler					Lån		
Avtalenummer	Beløp	Start	Forfall	Fastrente	Lånenummer	Beløp	Kredittmargin
1027611	12,8	3.8.2011	3.2.2018	3,60 %			
990075	197,1	9.3.2011	9.3.2019	4,2350 %	20110113	197,1	0,70 %
25213355	400,0	16.3.2011	16.3.2017	4,1150 %	20100902	400,0	0,70 %
30890590	400,0	25.6.2015	25.6.2022	3,6460 %	20120346	400,0	0,70 %

Merknad – rentebytteavtale 1027611

Låneavtale 1027611 har ikke tilhørighet til et eget lån i låneporteføljen. Rentesikringen er å anse som en porteføljesikring.

Avdrag

Trondheim kommune benytter den såkalte regnearkmodellen for beregning av minimumsavdrag. Etter regnearkmodellen beregnes vektet levetid for alle anleggsmidler. Dette angir maksimal gjenstående løpetid for samlet gjeldsbyrde som omfattes av beregningen.

**Tabell 9 Avdrag på lånegjeld til investeringsformål
Minimumsavdrag - regnearkmodellen**

	Vektet levetid anleggsmidler (år)	Beregnet minsteavdrag regnearkmodellen (millioner kroner)	Faktisk avdrag i regnskapet (millioner kroner)
2016	36,6	381,5	467,7
2015	34,0	379,5	429,0
2014	33,6	350,7	392,3

Tabell 9 viser at Trondheim kommune for 2016 oppfyller kravet om at gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde ikke kan overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Trondheim kommune betaler mer i avdrag enn kravet til minimumsavdrag i henhold til regnearkmodellen.

Ved bruk av forenklet modell er minsteavdrag 2016 beregnet til 440,4 millioner kroner.

Tabell 10 Budsjetterte og regnskapsførte betalte/mottatte avdrag, avsetning/bruk av fond ved innlån/utlån i henholdsvis drift- og investeringsregnskapet

Bevilgningssted	Art		Budsjett 2016	Regnskap 2016
982000	151000	Investeringslån	466,9	467,7
983000	051000	Startlån – betalte avdrag	274,8	272,9
983000	092000	Startlån – mottatte avdrag	191,8	192,9
983000	095800	Bruk av bundne fond	83,0	85,2
981900	051000	Videre utlån – betalte avdrag	44,0	43,7
981900	092000	Videre utlån – mottatte avdrag	21,6	31,7
981900	054800	Avsetning ubundne fond		10,4
981900	094800	Bruk av ubundne fond	22,4	22,4

Tabell 10 viser at betalte og mottatte avdrag, avsetning og bruk av fond er som budsjettert.

Note 8

Renter - sikring (KRS nr 6 – 3.1.2 nr 6)

Trondheim kommune benytter rentesikring i både TKK og i gjeldsporteføljen.

Rentesikringsavtaler og lån med rentebinding for gjeldsporteføljen er nærmere angitt i note 7, under avsnitt "rentebinding" og "rentebytteavtaler".

TKK benytter rente og valutabytteavtaler på en fondsobligasjon i utenlands valuta. For nærmere detaljer se note 28C, tabell 1 og merknad 6. En stor andel av TKKs portefølje består av obligasjoner med fast rente som holdes til forfall, og obligasjonene har derfor en kontantstrømsikring. For nærmere detaljer, se note 28D.

Note 9

Garantiansvar (KRS nr 6 – 3.1.1 nr3)

Långiver/Låntager	Garantiansvar pr 31.12.16	Garantiansvar utløper år	Lånenummer
DNB Bank ASA			
Ranheim idrettslag	400.000	2018	8210.01.27764
Leangen Curling	3.696.430	2027	1212.33.39175
	4.096.430		
Danske Bank			
Stiftelsen Ilen Menigh. Alders-og Sykehjem	25.497.380	2034	8601.13.28239
Birralee International School Trondheim as	13.955.022	2042	8601.37.77820
	39.452.402		
Handelsbanken			
Trondheim Kunstgress Syd AS	2.250.000	2025	9051.72.43328
	2.250.000		
Husbanken			
Kystad Gård Barnehage AS	48.273.309	2044	13559702 9
Markaplassen Barnehage Sa	1.168.200	2021	14600373 6
Småbarnsforeldrenes Barnehage Heim-Torvtaket 1	1.493.100	2023	14600374 4
Bakklandet Menighet Omsorgsenter	234.794	2018	14602543 2
Zion Sykehjem Stiftelse	25.579.727	2027	14605681 7
Ilen Menighets Stiftelse	2.424.099	2028	14609014 7
Stavsetmyra Barnehage Sa	3.445.000	2030	14615484 4
Lianlaget as	322.000	2030	14618139 1
Tempe Barnehage Sa	4.435.384	2027	14622136 1
Trondhjems Asylselskap	1.102.847	2028	14624171 6
Solvangen Barnehage BA	6.747.273	2033	14624172 4
Svartlamoen Boligstiftelse	427.545	2022	14626999 8
Andelslaget Bergheim Barnehage BA	6.796.901	2034	14627597 9
	102.450.179		
Kommunalbanken AS			
Trondhjems Hospital	1.476.321	2032	20030240
Trondhjems Hospital	22.166.740	2035	20050484
Trondhjems Hospital	30.410.560	2034	20080115
BL Ringvålvegen 18-20	5.885.757	2031	20010492
BL Bergheim senior og omsorgsboliger	23.940.813	2031	20030455
BL Harmonien	9.534.452	2031	20030456
BL Sannan park omsorgsboliger	9.283.661	2032	20030454
BL Ladesletta Hage	8.091.599	2033	20030110
BL J.O. Stavs vei 1, oms.bol.	8.513.668	2032	20030453

Långiver/Låntager	Garantiansvar pr 31.12.16	Garantiansvar utløper år	Lånenummer
Kommunalbanken AS			
Kong Carl Johan arb.stiftelse	5 484 080	2031	20000604
Zion sykehjem	16 737 520	2034	20030657
Bakklandet menighetsråd	3 040 000	2035	20150304
Bakklandet menighetsråd	17 146 127	2033	20040936
Tempesletta BL	6 479 651	2033	20040258
Tempesletta BL	6 410 853	2033	20090502
Tempesletta BL	6 560 638	2033	20090503
Kystadtunet BL	9 266 400	2034	20040673
Østre Rosten BL	12 919 624	2034	20040389
Renholdsverket AS	104 533 320	2044	20140288
Munkvoll borettslag	39 634 744	2035	20040551
Laugsand borettslag	7 235 403	2035	20050069
Laugsand borettslag	7 221 376	2035	20050246
Stiftelsen Laugsand aldershjem	8 323 810	2032	20050066
Stiftelsen Laugsand aldershjem	8 323 810	2032	20050067
Moholt Park Borettslag	8 970 950	2030	20000280
Valentinstunet Borettslag	5 364 451	2038	20070401
	417 940 331		
KLP Kommunekreditt AS			
Trondheim havn IKS	1 520 000	2018	8317.50.50968
	1 520 000		
Nordea Bank AB			
Trondheim Spektrum AS	18 520 000	2031	6714.32.38695
Stiftelsen Steinerbarnehagen Rotnissen	1 551 701	2028	6401.82.61845
Skotthyllhallen AS	626 192	2026	6402.81.35511
Byåsen Idrettslag	1 090 000	2022	6401.82.79507
	21 787 893		
SpareBank 1 SMN			
Strindheim kunstgress AS	106 716	2021	4202.78.95640
Tiller Idrettslag	699 227	2022	4202.79.47403
Kolstad fotball	25 549	2017	4200.73.85360
Havsteinbanen AS	145 882	2018	4200.73.56808
Stiftelsen Skistua	3 757 655	2026	4202.63.30895
Bratsberg Idrettslag	949 128	2022	4202.80.40452
Nardo Fotball	409 022	2020	4202.76.92545
Astor Fotballklubb	1 418 204	2030	4202.89.58557
Sjetne IL	2 761 896	2025	4202.88.37083
Charlottenlund Sportsklubb	8 896 703	2038	4213.62.40859
Charlottenlund Sportsklubb	18 225 000	2037	4213.62.40867
Fotballklubben Kvik	2 900 000	2026	4213.61.09876
Fotballklubben Kvik	1 260 770	2025	4213.61.09876
	41 555 752		

Långiver/Låntager	Garantiansvar pr 31.12.16	Garantiansvar utløper år	Lånenummer
Kulturdepartementet			
(garanti for spillemidler)			
Leangen Curlinghall	3 900 000	2031	
Lade sambruksanlegg bordtennis	4 300 000	2036	
Lade sambruksanlegg kampsport	5 000 000	2036	
Lade sambruksanlegg, tennis	8 200 000	2036	
Utleirahallen	18 700 000	2033	
Heimdalshallen	19 700 000	2033	
	59 800 000		
Klæbu Sparebank			
Utleira idrettslag	1 516 391	2045	4358.16.25503
Utleira idrettslag	17 535 298	2045	4358.16.14595
	19 051 690		
Melhus Sparebank			
Sør-trøndelag Ishockeykrets	3 670 083	2028	4230.56.64469
Kattem IL Fotball	5 849 997	2035	4230.57.87005
Heimdal Idrettsforening	39 269 709	2044	4230.56.52983
SK Trondheims-Ørn	3 756 143	2023	4230.56.88104
	52 545 931		
Totalsum 2016	762 450 608		

Det Kongelige Kulturdepartements: Bestemmelse om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2015, punkt 2.2.4 er det beskrevet hva som skal oppgis. Selvskyldnergaranti over 3 mill, løpetid 20 år og opprinnelig sum.

Note 10

Andre vesentlige forpliktelser (KRS nr 6 – 3.1.3 nr 7)

Det foreligger ikke langsiktige forpliktelser pr 31.12.2016 som har vesentlig betydning for kommunens driftsregnskap, innenfor områdene leie/leasing/drift av kommunale tjenester.

Note 11

Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi herunder markedsbaserte finansielle omløpsmidler (MFO) (KRS nr 6 – 3.1.2 nr 7)

Fra og med 2016 har Trondheim kommune ingen markedsbaserte finansielle omløpsmidler. For detaljer rundt omklassifisering se note 28

Note 12

Avsetninger og bruk av avsetninger (KRS nr 6 – 3.1.1 nr.6)

Avstemming mellom regnskapsdelene

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.56	Disposisjonsfond	546 751 299	304 664 944	
2.55	Bundne invest. fond	43 336 283	181 134 426	
2.53	Ubundne invest. fond	5 894 719 788	6 064 020 314	
2.51	Bundne driftsfond	366 043 343	389 395 967	
Sum	Fond	6 850 850 713	6 393 215 650	-88 364 937

Driftsregnskapet 2016		Investeringsregnskapet 2016		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
940	131 911 645	940 + 948	322 512 749	
540	373 998 000	548	153 212 224	
Differanse	242 086 355	Differanse	-169 300 526	72 785 829
950	171 798 251	950	7 249 675	
550	155 695 302	958	146 071 105	
		550	8 272 962	
Differanse	- 16 102 949	Differanse	-145 047 817	- 161 150 766
Endring drifts- og investeringsregnskapet				-88 364 937

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	0

Avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	Beløp
<i>Beholdning 01.01.2016</i>	304 664 944
Avsetninger til fondet	373 998 000
Bruk av fondet i driftsregnskapet	-131 911 645
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	0
<i>Beregnet beholdning 31.12.2016</i>	546 751 299
<i>Beholdning fra balanse 31.12.2016</i>	546 751 299
Differanse	0

Ubundne investeringsfond	Beløp
<i>Beholdning 01.01.2016</i>	6 064 020 314
Avsetninger til fondene	153 212 224
Bruk av fondene	-322 512 749
<i>Beregnet beholdning 31.12.2016</i>	5 894 719 788
<i>Beholdning fra balanse 31.12.2016</i>	5 894 719 788
Differanse	0

Bundne driftsfond	Beløp
<i>Beholdning 01.01.2016</i>	389 395 967
Avsetninger til fondene	155 695 302
Bruk av fondet i driftsregnskapet	-171 798 251
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	-7 249 675
<i>Beregnet beholdning 31.12.2016</i>	366 043 343
<i>Beholdning fra balanse 31.12.2016</i>	366 043 343
Differanse	0

Bundne investeringsfond	Beløp
<i>Beholdning 01.01.2016</i>	181 134 426
Avsetninger til fondene	8 272 962
Bruk av fondene	-146 071 105
<i>Beregnet beholdning 31.12.2016</i>	43 336 283
<i>Beholdning fra balanse 31.12.2016</i>	43 336 283
Differanse	0

Avsetninger og bruk av avsetninger Driftsregnskapet i henhold til 1B

	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Regnskap 2015
Bruk av disposisjonsfond art 1940				
Trondheim kommune	-130.178.000	-129.978.000	-129.978.000	-146.391.390
Helse og velferd				
HO-tjenester eldre				0
Kultur og næring				0
Næring og samfunn	-800.000	-600.000	-600.000	-604.000
Kulturformål	-2.500.000	-2.500.000	-2.500.000	-6.263.000
Idrett og friluftsliv				0
Byutvikling	-2.200.000	-2.200.000	-2.200.000	-3.500.000
Plan-og bygningstj				-4.200.000
Tekniske tjenester				-4.600.000
Rådmann/strategisk/annet				0
Rådmann/strategisk				0
Diverse		0	0	0
Folkev./bystyresekr				-1.396.390
Regnsk.tekn. formål	-124.678.000	-124.678.000	-124.678.000	-125.828.000
Avsetning til disposisjons fond art 1540				
Trondheim kommune	373.998.000	309.998.000	154.398.000	153.088.017
Kultur og næring				0
Næring og samfunn				0
Kulturformål				0
Byutvikling				0
Plan-og bygningstj				0
Tekniske tjenester				0
Organisasjon finans				0
Rådmann/strategisk				0
Diverse	373.998.000	307.998.000	154.398.000	153.088.017
Folkev./bystyresekr				0
Regnsk.tekn. formål				153.088.017
Differanse disposisjons fond	243.820.000	180.020.000	24.420.000	6.696.627
Bruk av bundne driftsfond art 1950				
Trondheim kommune	-171.798.251	-55.200.000	-50.931.000	-153.094.072
Oppvekst og utdanning	-13.339.244	0	0	-13.524.477
Skoler	-5.644.719	0	0	-6.434.521
Barnehager	-1.905.433	0	0	-1.964.938
B&f tjenester	-5.789.092	0	0	-5.125.019
Helse og velferd	-76.469.175	-1.077.000	-1.077.000	-51.182.589
HO-tjenester eldre	-37.214.086	-217.000	-217.000	-21.707.972
Oppfølgingstj HV	-1.889.594	-860.000	-860.000	-7.940.902
Forv.tjenester HV	-37.365.495	0	0	-21.533.716
Kultur og næring	-23.198.169	0	0	-22.537.930
Næring og samfunn inkl. Trondheimsregion	-9.843.696	0	0	-11.683.861
Tiltak Innvandrere	-10.479.522	0	0	-8.044.443
Kulturformål	-328.485	0	0	-465.499
Trondheim folkebibliotek	-344.995	0	0	-529.767

	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Regnskap 2015
Bruk av bundne driftsfond art 1950				
Kulturenheten	-2.201.471	0	0	-1.414.860
Byutvikling	-45.563.080	-49.854.000	-49.854.000	-48.701.111
Kulturformål	-2.874.951	0	0	-2.410.126
Miljøretta tjenester	-5.865.605	0	0	-5.567.664
Plan-og bygningstj	-10.213.144	-4.620.000	-4.620.000	-8.436.084
Tekniske tjenester	-24.189.713	-45.234.000	-45.234.000	-33.551.940
Eiendomstjenester	-3.983.876	0	0	-485.430
Rådmann/strategisk/annet	-5.443.585	-4.269.000	0	-13.128.966
Finans	-229.023	0	0	-229.023
Organisasjon	-4.558.892	-4.269.000	0	-8.807.538
Rådmann/strategisk	-655.670	0	0	-4.092.404
Diverse	-7.784.998	0	0	-4.019.000
Folkev./bystyresekr				0
Regnsk.tekn. formål	-7.784.998	0	0	-4.019.000
Avsetning til bundne driftsfond art 1550				
Trondheim kommune	155.695.302	2.969.000	2.969.000	163.963.981
Skoler	9.512.311	0	0	5.894.112
Barnehager	1.219.745	0	0	1.905.433
B&f tjenester	8.397.870	0	0	5.789.092
Helse og velferd	72.098.429	0	0	76.069.175
HO-tjenester eldre	34.235.954	0	0	36.814.086
Oppfølgingstj HV	3.707.628	0	0	1.889.594
Forv.tjenester HV	34.154.847	0	0	37.365.495
Kultur og næring	22.451.571	0	0	23.198.169
Trondheimsregion	6.310.290	0	0	7.893.447
Næring og samfunn	2.268.978	0	0	1.950.249
Næring og samfunn inkl. Trondheimsregion	8.579.268	0	0	9.843.696
Tiltak Innvandrere	11.642.461	0	0	10.479.522
Kulturformål	0	0	0	328.485
Trondheim folkebibli	550.588	0	0	344.995
Kulturenheten	1.229.254	0	0	2.201.471
Byutvikling	30.340.761	2.969.000	2.969.000	34.132.269
Kulturformål	1.779.842	0	0	2.874.951
Miljøretta tjenester	4.727.856	0	0	5.214.605
Plan-og bygningstj	6.128.222	0	0	5.256.996
Tekniske tjenester	16.914.435	725.000	725.000	23.603.225
Eiendomstjenester	9.145.736	0	0	
Rådmann/strategisk/annet	7.116.582	0	0	6.494.585
Finans	0	0	0	229.023
Organisasjon	6.382.950	0	0	4.558.892
Rådmann/strategisk	733.632	0	0	1.706.670
Diverse	4.558.033	0	0	10.481.145
Folkev./bystyresekr	704.183	0	0	
Regnsk.tekn. formål	3.853.850	0	0	10.481.145
Differanse bundne driftsfond	-16.102.949	-52.231.000	-47.962.000	10.869.909

Avsetninger og bruk av avsetninger Investeringsregnskapet i henhold til 2B

	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Regnskap 2015
Bruk av ubundne investeringsfond art 0948				
Trondheim kommune	-322 512 749	-322 512 749	-10 000 000	0
Byutvikling	0	0	0	0
Regnsk.tekn. formål	-322 512 749	-322 512 749	-10 000 000	0
Avsetning til ubundne investeringsfond art 0548				
Trondheim kommune	153 212 224	137 600 00	137 600 000	128 747 839
Byutvikling	0	0	0	0
Regnsk.tekn. formål	153 212 224	137 600 000	137 600 000	128 747 839
Differanse ubundne investeringsfond	-169 300 526	-184 912 749	127 600 00	128 747 839

Bruk av bundne investeringsfond art 0950/0958				
Trondheim kommune	-146 071 105	-142 416 982	0	-197 596 072
Kultur og næring	-1 473 650	0	0	-184 901
Byutvikling	0	0	0	-12 326 183
Diverse	0	0	0	12 511 084
Regnsk.tekn. formål	-144 597 455	0	0	-197 596 072
Avsetning til bundne investeringsfond art 0550				
Trondheim kommune	8 272 962	0	0	160 942 630
Kultur og næring	1 644 440	0	0	147 400
Byutvikling	6 628 522	0	0	7 102 275
Regnsk.tekn. formål	0	0	0	153 692 956
Differanse bundne investeringsfond	-137 798 143	-142 416 982	0	-36 653 442

Regnskapsmessig mindreforbruk

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.5950	Regnskapsmessig mindreforbruk drift	255 195 849	139 443 510	-115 752 340
2.5960	Udisponert i investeringsregnskapet	0	0	0
Sum	Regnskapsmessig mindreforbruk	255 195 849	139 443 510	-115 752 340

Regnskapsmessig merforbruk

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.5900	Regnskapsmessig merforbruk drift	0	0	0
2.5970	Regnskapsmessig udekket investering	0	0	0
Sum	Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0

Driftsregnskapet 2016		Investeringsregnskapet 2016		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
930	-139 400 000	930	0	
530	255 195 849	530	0	
Differanse	115 795 849		0	115 795 849

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	0

Note 13

Strykninger (KRS nr 6 – 3.1.3 nr.3)

Strykninger gjennomføres i de tilfeller driftsregnskapet avsluttes med et merforbruk eller investeringsregnskapet avsluttes med et udekket beløp. Ved avslutning av Trondheim kommunes driftsregnskap for 2016 er det et regnskapsmessig mindreforbruk som er avsatt på egenkapitalkonto for mindreforbruk. Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse. Note 16 er derfor ikke aktuell i 2016.

Note 14

Opplysninger om egenkapitalkontoen (KRS nr 6 – 3.1.3 nr.8)

Endring av regnskapsprinsipp

Kommunal og regionaldepartementet fastsatte i 2008 endringer i regnskapsforskriften hvor det ble opprettet egen kontogruppe for endring av regnskapsprinsipp. Prinsippendringer som tidligere var ført mot daværende likviditetsreserve, som ble avviklet ved samme forskriftsendring, ble ført mot denne nye kontogruppen, konto 2.581.xxx.xxx

Det er ingen endring i regnskapsprinsipp for 2016.

2.581.xxx.xxx	År	Utgift	Inntekt
Feriepenger inkl arb.avg.	1992	135 931 271	
Påløpt rente	2000	19 902 337	
Kompensasjon for mva	1999		18 864 935
Varebeholdning	2001	5 375 563	
Obligasjoner ureal kurstap	2001	24 504 887	
Ressurskrevende tjeneste	2007		68 433 000
Endring påløpte renter		107 846 396	
Sum bokført mot likviditetsreserve		293 560 454	87 297 935
Konto for endring av regnskapsprinsipp viser		206 262 520	

Note 15

Kapitalkontoen (KRS nr 6 – 3.1.1 nr.7)

Kreditposter i året	
Saldo pr 01.01.2016	3 498 145 777,72
Betalte avdrag på eksterne lån	784 339 441,00
Aktivering av investeringer ERV	4 990 124 176,11
Aktivering av investeringer 2016	1 791 260 510,65
Aktivering av investeringer 2015 (Tilbakeføring)	-2 222 294 616,08
Nye utlån til boligformål	230 129 341,06
Utlån TKP	100 000 000,00
Sosiallån	662 966,47
Urettmessig mottatt sosialhjelp	-159 074,37
Egenkapitalinnskudd TKP	143 000 000,00
Egenkapitalinnskudd KLP	3 933 645,00
Netto pensj.forpliktelse TKP	54 204 577,00
Arb.giver avgift - Netto pensj.forpliktelse TKP	7 642 845,00
Oppjustering aksjer	1 681 000,00
Kjøp av aksjer og andeler	531 491,00
	9 383 202 080,56

Debetposter i året	
Mottatte avdrag på boliglån	192 854 735,81
Avdrag Tr.h Pirbad	3 393 328,00
Avdrag lån fra Trondheim Kino AS	15 000 000,00
Avdrag lån fra Trondheim Parkering KF	13 251 927,26
Avdrag lån fra Pro Venture Seed	379 116,00
Avdrag lån fra Munkvollh BL	38 892,33
Netto pensj.forpliktelse KLP	27 348 218,00
Netto pensj.forpliktelse SPK	237 268 584,00
Arb.giver avgift - Netto pensj.forpliktelse KLP	3 856 098,00
Arb.giver avgift - Netto pensj.forpliktelse SPK	33 454 870,00
Bruk av lånemidler	916 726 879,50
Nedskrivning aksjer	136 400,00
Avdrag feiervesenet	180 129,00
Avskrevet etableringslån og komm garanterte lån	520 398,01
Avskrivning av investeringer ERV	780 820 942,60
Saldo pr 31.12.2016	7 157 971 562,30
	9 383 202 080,81

Spesifikasjons av regnskapsarter på sosiallån og UMS	
Utlån (lån/Lindorff)	4.001.274,83
Utlån (UMS/Lindorff)	101.562,00
Mot avdr utlån (sos)	-1.357.408,07
Mot utlån (lån/Lind)	-1.980.900,29
Mot utlån (UMS/Lind)	-260.636,37

Note 16

Investeringsoversikt (KRS nr 6 – 3.1.3 nr.5)

Spesifikasjon av investeringsregnskapet - delregnskaper

Alle tall i millioner (1.000.000) kroner

Kraftfondet		
Regnskapspost (Kostra-art)	Regnskap i år	Regulert budsjett
L1 Investeringer anleggsmidler		
L2 Utlån og forskutteringer (520:529)	100	100
L3 Avdrag på lån (510:519)		
L4 Avsetninger (530:539+548:569)	142	138
* L5 Årets finansieringsbehov Sum (L1:L4)	242	238
L7 Bruk av lånemidler (910:919)		
L8 Salg anleggsmidler (660:679)+929		
L9 Tilskudd til investeringer		
L10 Motatte avdr utlån (700:789+920:928)		
L11 Andre inntekter (600:659;900:909)		
* L12 Sum ekstern finansiering Sum (L7:L11)	0	0
L13 Overført fra driftsregn. (970:979)	-142	-138
L14 Bruk av avsetninger (930:969)	-100	-100
** L15 Sum finansiering Sum (L12:L14)	-242	-238
*** L16 Udekket/udisponert (L5-L15)	0	0

Videreutlån startlån/utbedringslån		
Regnskapspost (Kostra-art)	Regnskap i år	Regulert budsjett
L1 Investeringer anleggsmidler		
L2 Utlån og forskutteringer (520:529)	230	225
L3 Avdrag på lån (510:519)	273	275
L4 Avsetninger (530:539+548:569)	0	0
* L5 Årets finansieringsbehov Sum (L1:L4)	503	500
L7 Bruk av lånemidler (910:919)	-225	-225
L8 Salg anleggsmidler (660:679)+929	0	0
L9 Tilskudd til investeringer	0	0
L10 Motatte avdr utlån (700:789+920:928)	-193	-192
L11 Andre inntekter (600:659;900:909)	0	0
* L12 Sum ekstern finansiering Sum (L7:L11)	-418	-417
L13 Overført fra driftsregn. (970:979)	0	0
L14 Bruk av avsetninger (930:969)	-85	-83
** L15 Sum finansiering Sum (L12:L14)	-85	-83
*** L16 Udekket/udisponert (L5-L15)	0	0

Aksjer/andeler, egenkap.innskudd		
Regnskapspost (Kostra-art)	Regnskap i år	Regulert budsjett
L1 Investeringer anleggsmidler		
L2 Utlån og forskutteringer (520:529)	148	145
L3 Avdrag på lån (510:519)		
L4 Avsetninger (530:539+548:569)		
* L5 Årets finansieringsbehov Sum (L1:L4)	148	145
L7 Bruk av lånemidler (910:919)		
L8 Salg anleggsmidler (660:679)+929		
L9 Tilskudd til investeringer		
L10 Motatte avdr utlån (700:789+920:928)		
L11 Andre inntekter (600:659;900:909)	0	
* L12 Sum ekstern finansiering Sum (L7:L11)	0	0
L13 Overført fra driftsregn. (970:979)	-147	-145
L14 Bruk av avsetninger (930:969)		
** L15 Sum finansiering Sum (L12:L14)	-148	-145
*** L16 Udekket/udisponert (L5-L15)	0	0

Utlån bykassen		
Regnskapspost (Kostra-art)	Regnskap i år	Regulert budsjett
L1 Investeringer anleggsmidler		
L2 Utlån og forskutteringer (520:529)		
L3 Avdrag på lån (510:519)	44	44
L4 Avsetninger (530:539+548:569)	10	0
* L5 Årets finansieringsbehov Sum (L1:L4)	54	44
L7 Bruk av lånemidler (910:919)		
L8 Salg anleggsmidler (660:679)+929		
L9 Tilskudd til investeringer		
L10 Motatte avdr utlån (700:789+920:928)	-32	-22
L11 Andre inntekter (600:659;900:909)		
* L12 Sum ekstern finansiering Sum (L7:L11)	-32	-22
L13 Overført fra driftsregn. (970:979)		
L14 Bruk av avsetninger (930:969)	-22	-22
** L15 Sum finansiering Sum (L12:L14)	-22	-22
*** L16 Udekket/udisponert (L5-L15)	0	0

Udekket/udisponert		
Regnskapspost (Kostrart)	Regnskap i år	Regulert budsjett
L1 Investeringer anleggsmidler		
L2 Utlån og forskutteringer (520:529)		
L3 Avdrag på lån (510:519)		
L4 Avsetninger (530:539+548:569)		
* L5 Årets finansieringsbehov Sum (L1:L4)	0	0
L7 Bruk av lånemidler (910:919)		
L8 Salg anleggsmidler (660:679)+929		
L9 Tilskudd til investeringer		
L10 Motatte avdr utlån (700:789+920:928)		
L11 Andre inntekter (600:659;900:909)		
* L12 Sum ekstern finansiering Sum (L7:L11)	0	0
L13 Overført fra driftsregn. (970:979)		
L14 Bruk av avsetninger (930:969)		
** L15 Sum finansiering Sum (L12:L14)	0	0
*** L16 Udekket/udisponert (L5-L15)	0	0

Investeringsobjekter		
Regnskapspost (Kostrart)	Regnskap i år	Regulert budsjett
L1 Investeringer anleggsmidler	1 914	2 585
L2 Utlån og forskutteringer (520:529)	-148	-145
L3 Avdrag på lån (510:519)	-169	-173
L4 Avsetninger (530:539+548:569)	325	319
* L5 Årets finansieringsbehov Sum (L1:L4)	1 923	2 585
L7 Bruk av lånemidler (910:919)	-692	-1 228
L8 Salg anleggsmidler (660:679)+929	-226	-344
L9 Tilskudd til investeringer	-33	-43
L10 Motatte avdr utlån (700:789+920:928)	-556	-624
L11 Andre inntekter (600:659;900:909)	-57	0
* L12 Sum ekstern finansiering Sum (L7:L11)	-1 563	-2 238
L13 Overført fra driftsregn. (970:979)	-92	-88
L14 Bruk av avsetninger (930:969)	-268	-260
** L15 Sum finansiering Sum (L12:L14)	-361	-347
*** L16 Udekket/udisponert (L5-L15)	0	0

Investeringsprosjekter med sum over 15 millioner kroner, siste 2 år

Oversikten viser alle investeringsprosjekter 2015 og 2016 med samlet sum over 15 millioner kroner de siste to årene. Alle beløp i millioner kroner.

Prosjekt	Prosjektnavn	2015	2016	Sum
90201671	Persaunet HVS	211,01	213,40	424,42
94534022	Inv.tilskudd til Kir	73,73	122,20	195,93
92782301	Erstatningsboliger	50,04	111,02	161,06
94950002	Ubundet kapitalfond	128,74	30,81	159,55
90901501	Renere havn, mudring	99,86	24,80	124,66
90551891	Jarleveien 10	21,38	84,73	106,10
90101211	Brundalen barneskole	89,05	5,02	94,07
90101008	Berg skole, ombyggin	5,12	70,97	76,08
90552211	Kattem HVS, omsorgsb	19,19	48,40	67,60
90152771	Sekskanten bhg, nye	51,72	6,14	57,86
90102161	Lade skole	6,62	48,59	55,21
92420771	Ladebekken, etappe 2	52,43	1,59	54,02
90153271	Stubbanvegen bhg	32,72	19,47	52,19
90151542	Granåsen barnehage p	37,97	8,98	46,95
90204921	Helsevakt, Mauritz H	13,75	26,34	40,09
90902201	Torvet, Hovedprosjek	14,67	21,49	36,16
94113537	Helsevakt Mauritz Ha	35,88	-	35,88
90902114	Heggstadmoen, overva	2,86	32,68	35,55
90103757	Åsveien skole	32,39	1,76	34,15
94113644	Persaunet HVS-Invent	0,67	27,67	28,35
94112647	Åsveien skole – nyby	26,27	0,62	26,89
94211982	Utsifting PCer TKA	-	25,95	25,95
94581005	Utsifting av elev-p	-	25,56	25,56
92700703	Sentervegens forleng	23,92	0,99	24,91
92429906	E212 Pumpest. Kattem	11,76	9,57	21,34
92300309	E202 Benna vannb. An	20,82	0,30	21,12
90102162	Lade skole, idrettsh	2,73	18,03	20,76
90251801	Utleira rekkefølgekr	18,68	2,02	20,70
90251503	Rostenhallen, ventil	2,10	18,30	20,40
94211934	IKT i skolen	20,11	-	20,11
92300308	E203 Kolstad pumpest	12,18	7,77	19,95
92782113	Pumpestasjon. Lokal	18,79	-	18,79
92429905	E211 Kattenskogen -	5,18	13,19	18,37
94211985	Tk-nett utbygging	19,00	-0,65	18,35
94512065	Stabilisering i Kana	13,29	3,86	17,15
90551021	Aasta Hansteens vei	14,83	2,14	16,97
92701810	Avfallssug, hovedanl	11,22	5,72	16,94
92300325	Kolstad-Benna, resta	15,21	1,70	16,91
92320411	Renovering div ledni	2,33	14,58	16,91
92420628	Olav Duunsv separeri	6,96	9,78	16,74
94539333	Lade kunstgress stor	12,78	3,84	16,62
94112646	Brundalen skole – ny	14,72	1,41	16,13
94113553	Systemverktøy Helsev	13,36	2,72	16,08
90460861	Stavsetsvingen 1	1,56	14,17	15,73
90455671	Ingeborg Ofstads vei	14,98	0,22	15,20

Note 17

Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer (KRS nr 6 – 3.1.2 nr.1)

Trondheim kommune mottar årlig vesentlig overføringer fra staten, husbanken og andre tilskuddsgivere til finansiering av investeringer, de største overføringene i 2016 er:

Prosjekt	Tilskudd 2016 i millioner kroner	Tilskuddgiver	Kommentar
Superbuss	4,4	Refusjon fra staten	
Miljøpakken	41,1	Refusjon fra staten	
Renere havn	49,7	Både Miljødirektoratet og Trondheim Havn IKS	
Helse/velferdssenter med videre	23,8	Husbanken	Pasientvarsling, ombygginger
Omsorgsboliger Kattem og Persaunet	31,9	Tobb	

Note 18

Selvkost (KRS nr 6 – 3.2.3 nr.9)

Fra og med regnskapsåret 2003 er kommunene pålagt å sette opp en etterkalkyle for disse selvkosttjenestene. Kalkylene er beregnet i henhold til retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester, utgitt av Kommunal- og regionaldepartementet februar 2014 (H-3/14) Retningslinjer selvkost.

Nedenfor er det satt opp en kalkyle basert på regnskap 2016 som tilfredstiller dette kravet for de aktuelle tjenestene.

Tabell 1 Kalkyleoversikt selvkosttjenestene vann, avløp, renovasjon, slam og feiing 2016

	Vann	Avløp	Renovasjon	Slam	Feiing
Direkte driftsutgifter	92 457 149	108 884 708	168 994 187	3 717 135	11 884 882
Indirekte driftsutgifter	5 779 496	7 549 279	488 592	57 628	490 377
Avskrivninger	44 405 864	52 823 736	3 603 865		553 834
Kalkulatorisk rentekostnad	19 372 684	20 950 015	1 155 443		86 663
Sum utgifter (Gebyrgrunnlag)	162 015 193	190 207 739	174 242 088	3 774 763	13 015 755
Salgsinntekter	165 960 810	165 652 599	177 055 850	4 558 078	11 861 834
Renter selvkostfond	698 681	1 918 354	47 674	46 936	-20 430
Andre inntekter	2 064 551	1 218 062	1 011 490	5	0
Sum Inntekter	168 724 042	168 789 015	178 115 014	4 605 019	11 841 404
Resultat før avsetninger	6 708 849	-21 418 724	3 872 926	830 256	-1 174 351
Avsetning til fond	-6 708 849		-3 872 926	-830 256	0
Bruk selvkostfond		-21 418 724			0
Resultat etter avsetning	0	0	0	0	-1 174 351

Skyggeregnskap fond					
IB selvkostfond	38 484 315	125 585 062	918 393	2 395 541	0
Netto avsetning	6 708 849	-21 418 724	3 872 926	830 256	0
UB selvkostfond	45 193 165	104 166 338	4 791 320	3 225 797	0
Renter selvkostfond	698 681	1 918 354	47 674	46 936	-20 430

Tall i hele kr.

Forutsetninger

Rentesats som skal benyttes for kalkulatoriske renter og renter selvkostfond er fem årig SWAP-rente med et tillegg på 0,5 prosent. For 2016 er SWAP-renten på 1,18 prosent, og det er derfor benyttet 1,68 prosent som rentesats i etterkalkylen. Grunnlaget for avskrivningene er akkumulert anskaffelseskost. Kalkulatoriske renter er beregnet av gjennomsnittet av eiendomsverdien (snitt av inngående balanse og utgående balanse).

Negative selvkostfond

En endring i regnskapsforskriften i 2008 medførte at det ikke lenger ble lov til å ha negative selvkostfond stående uoppgjort ved regnskapsslutt. Trondheim kommune fikk i 2016 et negativt resultat knyttet til feieren på 1,1 millioner kroner innenfor feieområdet.

I tabell 2 er utviklingen av de selvkostfondene som har hatt negativt resultat i perioden 2014 og framover gjengitt.

Tabell 2 Oversikt over utvikling negative selvkostfond

	2014	2015	2016
Feiing	0	-635.052	-1.788.973
Sum		-653.052	-1.788.973

Tall i hele kr.

Forskriftsteksten vedrørende negative selvkostfond medfører at man i perioden 2015-2016 har belastet kommuneregnskapet med 1,8 millioner kroner pga negativt selvkostfond innenfor feieområdet. Dette beløpet, med rente, vil bli tilbakeført bykassen når selvkostområdet igjen er i balanse.

Selvkostfeltene byggesaksbehandling, 1 del planbehandling og oppmålingsarbeider etter matrikkelloven, regnskapet for 2016

I tillegg til de tradisjonelle selvkostfeltene innenfor VAR-området gjelder de samme prinsippene for gebyrfastsettelse for byggesaksbehandling, 1. del planbehandling og oppmålingsarbeider etter matrikkelloven. Kommunen har anledning til å kreve gebyrer knyttet til behandlingen av slike saker, men hvis inntektene er høyere enn kostnadene er det krav om avsetning til fond slik at overskuddet på disse inntektene ikke brukes til kommunens øvrige aktiviteter. Kommunen har lov til å subsidiere disse områdene hvis den ønsker det.

Tabell 1 Oversikt regnskapsresultat 2016 selvkostområdene 1.del planbehandling, byggesaksbehandling og delesaker etter matrikkelloven

	1.del planbehandling	Byggesaksbehandling	Delesaker etter matrikkelloven
Direkte driftsutgifter	8 743 114	42 444 021	8 003 907
Indirekte driftsutgifter	957 195	7 131 513	1 153 834
Avskrivninger			
Kalkulatorisk rentekostnad		31 614	
Sum utgifter (Gebyrgrunnlag)	9 700 309	49 607 148	9 157 741
Gebyrinntekter	7 913 745	45 639 938	8 069 370
Renteinntekter selvkostfond	51 532	169 720	65 973
Andre inntekter		869 620	-62
Sum Inntekter	7 965 277	46 679 278	8 135 281
Resultat før avsetninger	-1 735 032	-2 927 870	-1 022 460
Avsetning til fond			
Bruk selvkostfond	1 735 032	2 927 870	1 022 460
Resultat etter avsetning	0	0	0
Skyggeregnskap fond			
IB selvkostfond	3 953 366	11 627 196	4 461 870
Netto avsetning	1 735 032	2 927 870	1 022 460
Oppretting feil i fjorårets kalkyle			
UB selvkostfond	2 218 334	7 982 448	3 439 410
Renter selvkostfond	51 532	169 720	65 973

Alle tall i hele kroner

Note 19

Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen (KRS nr 6 – 3.1.2 nr.2)

Trondheim kommune har ingen usikre forpliktelser pr. 31.12.16, eller hendelser etter balansedagen som har betydning for årsregnskapet 2016.

Note 20

Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner (KRS nr 6 – 3.1.3 nr.2)

Refusjonskrav til staten for ressurskrevende brukere er anordnet med 205 millioner kroner inntekt i driftsregnskapet 2016.

Refusjonskrav til IMDi og Bufetat i forbindelse med enslige mindreårige flyktninger er anordnet med 50 millioner kroner inntekt i driftregnskapet 2016. *(4 mill IMDi og 46,0 mill Bufetat)*

Opptjent lønn 2016 som ble utbetalt i 2017 er pr 31.12.2016 anordnet med 66,8 millioner kroner kostnad i driftsregnskapet 2016. Anordningen er betydelig større enn ved 31.12.2015. I 2016 endret kommunen praksis for lønnskjøring, 13. lønnskjøring i desember gikk ut. Dette sikret riktig pensjonsgrunnlag og innrapportering i denne forbindelse, samt at all lønn opptjent i 2016 er med i driftsregnskapet.

Balansen i Trondheim kommune på området eiendeler er i forbindelse med endret praksis aktivering anlegg/prosjekt under utførelse, økt med omlag 1,2 milliarder kroner. Videre har ubebygde tomter vært bokført i balansen med lav eller ingen verdi. Ubebygde tomter som kan bebygges av Trondheim kommune til egen virksomhet eller selges, er tatt inn i balansen med en anslått anskaffelsesverdi pr 1980. Eiendeler økt med omlag 1,8 milliarder kroner. Total økning eiendeler i balansen 3,1 milliarder kroner i 2016.

Note 21

Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigerings av tidligere års feil (KRS nr 6 – 3.1.2 nr 1)

Ingen virkninger vedrørende endrede prinsipper for 2016.

I 2016 er tidligere års feil rettet i forbindelse med regnskapsårene 2011 og 2012.

Rutiner for avstemming av mellomværende mellom Trondheim kommune og Sparebank 1 Midt-Norge (SMN 1), har vært mangelfulle i slutten av avtaleperioden og i opsjonsperioden fram til 01.05.2012 ved bankbyte i 2012. Ved administrering av nettbank er det ikke gitt totale tilganger i konsernkantossystem som var satt opp i SMN1. Dette har ført til at rente- og provisjonskontoene ikke har hatt egen balansekonto i kommunens regnskap, og videre ikke blitt hensyn tatt i bokføringen til Trondheim kommune. Dette ble ikke oppdaget før etter bankbyttet til DNB, 1.5.2016.

Det har vært avstemt konto for konto i SMN1 mot tilhørende balansekonti i regnskapet. Da har to bankkonti ikke har vært synlig i nettbanken, og dermed ikke hatt egne balansekonti. Her har det ikke vært en samlet avstemming av total portefølje av konti i SMN 1, dette har ført til at differansen ikke ble oppdaget. Ved rapportering har man trodd man har hatt en renteinntekt, i perioden fra 2011/2012 og videre, som samlet sett har vært i overkant av 8,3 millioner kroner for høyt. Dette er reelt sett vært regnskapsført for høye renteinntekter i 2011/2012, og korrigerings framkommer i 2016 regnskapet som redusert renteinntekt med 8.283.971,90

Note 22

Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling (KRS nr 6 – 3.1.2 nr 5)

Det er ikke foretatt etablering eller avvikling av kommunale foretak i 2016.

Note 23

Mellomværende med KF/§27 (KRS nr 6 – 3.1.1 nr. 4)

Kortsiktige fordringer

Alle tall i millioner kroner

Tall fra årsregnskapet:	2016	2015	Endring
213-17 Kortsiktig fordringer	9,373	1,571	7,802

Består av følgende hovedposter:

Fordringer kommunale krav	9,373	1,571	7,802
---------------------------	-------	-------	-------

Kortsiktig gjeld

Alle tall i millioner kroner

Tall fra årsregnskapet:	2016	2015	Endring
232-238 Kortsiktig gjeld	5,588	1,855	3,693

Består av følgende hovedposter:

Leverandørgjeld	5,588	1,855	3,693
-----------------	-------	-------	-------

Langsiktige fordringer egne foretak

Alle tall i millioner kroner

Selskap	Utlån 31.12.2016	Utlån 1.1.2016
Trondheim Parkering KF	109	122

Kortsiktige fordringer og gjeld egne foretak

Alle tall i millioner kroner

Stavne Arbeid og Kompetanse KF	Tall mottatt fra KF
Kortsiktige fordringer:	0,643
Kortsiktig gjeld:	5,763

Trondheim Parkering KF	Tall mottatt fra KF
Kortsiktige fordringer:*)	37,093
Kortsiktig gjeld:	3,295

*) Differanse leverandørgjeld på 28,4 mill i forhold til tallene Trondheim Parkering opererer med Skyldes piggdekkgebyrordningen

Note 24

Overføring til/fra § 27- samarbeid og andre samarbeid (KRS nr 6 – 3.1.1 nr. 9)

Interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27

A.1 Samarbeid mot akutt forurensing i Sør-Trøndelagsregionen

Samarbeidet omfatter 25 kommuner i Sør-Trøndelag, 4 kommuner i Nord-Trøndelag samt en kommune i Hedmark. Hensikten med samarbeidet er å sette deltakerkommunene i stand til å møte kravene til kommunal beredskap mot akutt forurensing. Ved hendelser som krever større innsats enn kommunens egen evne kan IUA yte støtte i form av kompetanseressurser på alle nivå, samt gjennom å forflytte utstyr mellom kommuner.

IUAs øverste organ er årsmøtet der alle deltakerkommuner er representert. I tillegg er det etablert et beredskapsstyre bestående av 7 representanter, der fast leder er brannsjef i Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS. Fast nestleder er brannsjef i Fosen brann- og redningstjeneste IKS. Videre består beredskapsstyret av representanter for innlandskommunene, Politiet i Sør-Trøndelag, Trondheim Havn samt Trondheim kommune. Samarbeidet er organisert iht. § 27 i kommuneloven.

Sekretariatet utføres av rådgiver i 100 % stilling utleid fra TBRT IKS. Regnskapsføring og rapportering er underlagt Trondheim kommune.

Bidrag fra Trondheim kommune er basert på innbyggertallet pr 01.01.2015, som var 184 920; bidrag kr 7,- pr innbygger. Iht. underliggende avtale justeres innbyggertallet hvert år.

Trondheim kommunes bidrag for 2016: Kr 1 294 720,00.

IUA 2016		Regnskap/2016	Rev.budsjett/2016	Avvik/2016
Bevilgningsart		NOK	NOK	NOK
1	Driftsregnskap	0	0	0
1DR	Driftsresultat	-330 739	0	330 739
1DU	Driftsutgifter	2 861 270	3 205 000	343 730
11-2	Kjøp av varer/tjen	1 549 143	1 655 000	105 857
1100	Kontormateriell	10 539	3 000	-7 539
1105	Undervisningsmaterie		6 000	6 000
1115	Matvarer	110 305	100 000	-10 305
1120	Samlepost annet forb	694 175	400 000	-294 175
1130	Post, banktjenester,	18 850	20 000	1 150
1140	Annonse, reklame, in		4 000	4 000
1150	Opplæring og kurs	46 975	350 000	303 025
1170	Transport/drift av e	117 470	60 000	-57 470
1185	Forsikringer og utgi		10 000	10 000
1190	Leie av lokaler og g	41 504	50 000	8 496
1195	Avgifter, gebyrer, l	40 028	35 000	-5 028
1200	Kjøp og finansiell l	275 846	347 000	71 154
1210	Kjøp, leie og leasin			
1220	Leie (operasjonell l	4 415		-4 415
1240	Serviceavtaler og re	108 104	120 000	11 896

IUA 2016		Regnskap/2016	Rev.budsjett/2016	Avvik/2016
Bevilgningsart		NOK	NOK	NOK
1270	Konsulenttjenester	80 932	100 000	19 068
1290	Internkjøp		50 000	50 000
13	Kjøp av tjenester	983 075	1 100 000	116 925
1350	Kjøp fra kommuner			
1370	Kjøp fra andre (priv	6 996		-6 996
1375	Kjøp fra iks der kom	976 079	1 100 000	123 921
14	Overføringer	329 051	450 000	120 949
1429	Merverdiavgift som g	329 051	450 000	120 949
1DI	Driftsinntekter	-3 192 009	-3 205 000	-12 991
17	Refusjoner	-3 192 009	-3 205 000	-12 991
1729	Kompensasjon mva på	-329 051	-450 000	-120 949
1750	Refusjon fra kommune	-2 683 287	-2 405 000	278 287
1770	Refusjon fra andre (-179 671	-350 000	-170 329
1FR	Finansresultat	330 739		-330 739
1FU	Finansutgifter	330 739		-330 739
15	Finansutgifter	330 739		-330 739
1500	Renteutgifter, provi	343		-343
1550	Avsetninger til bund	330 397		-330 397
1570	Overføring til inves			

A.2 Trondheimsregionen

Trondheimsregionen er et samarbeidsorgan for Stjørdal, Malvik, Trondheim, Klæbu, Melhus, Skaun, Orkdal, Midtre Gauldal, Rissa og Leksvik kommuner, og Trondheim er vertskommune. Medlemskommunene danner en felles bolig-, arbeids- og serviceregion.

Hensikten med samarbeidet er å styrke Trondheimsregionens utvikling i en nasjonal og internasjonal konkurransesituasjon, slik at regionen i framtiden hevder seg i toppen innen forskning, utdanning, næringsliv og kultur, og tjenester til befolkningen. Trondheimsregionen har som overordnet mål å øke regionens andel av landets verdiskaping.

Ordfører og opposisjonsleder sammen med rådmannen møter i Regionrådet i Trondheimsregionen fra hver kommune. Ordføreren forvalter kommunens stemmerett. Jon P Husby (ordfører Skaun) er leder for Trondheimsregionen og Rita Ottervik (ordfører Trondheim) er nestleder. Sammen med Ingrid Aune (ordfører Malvik) og Oddbjørn Bang (ordfører Orkdal) utgjorde de arbeidsutvalget. Det er også et eget rådmannsforum og et eget Næringsråd. Trondheim kommune er vertskommune for sekretariatet. Bård Eidet er daglig leder.

De tyngste sakene i Trondheimsregionen er Interkommunal arealplan og regional strategisk næringsplan. Det arbeides også med profilering/omdømmebygging og samferdsel.

Trondheimsregionen – regnskap 2016:

Prosjektnavn	Forbruk 2016	Justert budsjett 2016	Avvik
P1: Næringsutvikling	5.135.051	6.000.000	-864.949
P2: Arealutvikling	2.114.904	3.000.000	-885.096
P3: Profilering, info og påvirkning	2.538.173	3.000.000	-461.827
P4: Sekretariat og ledelse	687.543	1.000.000	-312.457
Totalt forbruk regnskapsført i ERV 2016	10.475.670	13.000.000	-2.524.329

	Utgifter	Inntekter
Sum utgifter	10.475.670	
Ref fylkeskomm		4.300.000*
Ref andre kommuner		2.592.483
Internsalg		
Trondheim kommunes andel		2.000.000
Bruk av fond fra 2015		7.893.447
Overføring fond til 2017	6.310.290	
Sum	16.785.930	16.785.930

* 1.600.000 av refusjon fra fylkeskommunen var bevilgning for 2015, men regnskapsført i 2016.

A.3 Vertskommune Kommunal Akutt Døgnavdeling (KAD)

Kommunal akutt døgnavdeling er en interkommunal avdeling hvor Trondheim kommune er vertskommune og 5 kommuner har gått sammen om tilbudet. Dette gjelder Malvik, Melhus, Klæbu, Midtre Gauldal og Trondheim kommune. Avdelingen er lokalisert ved Øya helsehus som har nærhet til St. Olav hospital.

KAD er oppfølging av samarbeidsreformen, kommunens plikt til øyeblikkelig hjelp døgnopphold og er pålagt alle Norges kommuner fra 2016. Jamfør St. meld 16.

Samhandlingsreformen består av et bredt sett av virkemidler hvor øyeblikkelig hjelp døgnopphold er et av virkemidlene. I dette henseende er virkemidlene flere oppgaver til kommunene og tilførte ressurser for å utføre dem. Dette vil bedre brukermedvirkningen og vil være til et gode for pasienten. Vil gi større mulighet for kommunene å fremme og forebygge helse til sine innbyggere. Spesialisthelsetjenesten vil kunne ta seg av flere som trenger utredning og avklaring ved at kommunene tar flere oppgaver rettet mot sine innbyggere.

Oppstart

KAD startet opp 1.oktober 2013 ved Øya helse hus med 4 sengeplasser. Pr. 01.01.2015 ble avdelingen utvidet til 15 sengeplasser. Pr 01.02.2016 med bakgrunn av Helse- og omsorgsdepartementet anslag er det etablert 25 hel døgn sengeplasser for alle 5 kommunene. 25 hel døgn sengeplasser i drift ivaretar innbyggere i Malvik, Melhus, Klæbu, Midtre Gauldal og Trondheim kommune.

Formålet med KAD

Kommunalt akutt døgnavdeling er et interkommunalt tilbud til hjemmeboende eldre pasienter over 65 år. Pasienter som ikke trenger innleggelse i sykehus men som allikevel ikke kan være hjemme eller få behandling hjemme. I denne sammenheng betyr det at pasienten ikke er livstruende syk, men har behov for medisinsk oppfølging som ikke kan vente. Tilbudet gjelder opphold på inntil 72 timer med tilsyn og behandling.

Målgruppen/interessenter

- Innbyggere over 65 år i Malvik, Melhus, Klæbu, Midtre Gauldal og Trondheim kommune.
- Legene ved Øya helsehus.
- Ansatte ved kommunal akutt avdeling ved Øya helsehus
- Fastlegene i Malvik, Melhus, Klæbu, Midtre Gauldal og Trondheim kommune.
- Legevakta og leger som til enhver tid har vakt ved legevakta.
- Ansatte innen kommunale helseorganisasjoner i Malvik, Melhus, Klæbu, Midtre Gauldal og Trondheim kommune.

Helse- og omsorgsdepartementet har lagt til grunn at øyeblikkelig hjelp døgntilbudet som skal overføres kommunene på landbasis er 240 000 liggedøgn.

Beregningsgrunnlag for den enkelte kommune er

- Melhus kommune: representerer 710 liggedøgn = 2 hel døgn sengeplass.
- Malvik kommune: representerer 546 liggedøgn = 1.5 hel døgn sengeplass.
- Midtre Gauldal kommune representerer 388 liggedøgn = 1 hel døgn. sengeplass.
- Klæbu kommune: representerer 239 liggedøgn = 0,6 hel døgn sengeplass.
- Trondheim kommune: representerer 7 907 liggedøgn = 21 hel døgn sengeplasser.

Interkommunal akutt døgnavdeling – Regnskap 2016

		Regnskap 2016	Rev. budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Avvik 2016
Bevilningsart.		NOK	NOK	NOK	NOK
1DR	Driftsresultat	26 091 446	37 145 364	36 316 000	11 053 918
1DU	Driftsutgifter	28 567 435	37 145 364	36 316 000	8 577 929
10	Lønn og sos.utgifter	24 809 351	36 668 364	35 839 000	11 859 013
11-2	Kjøp av varer/tjen	3 133 956	477 000	477 000	- 2 656 956
14	Overføringer	624 129			- 624 129
1DI	Driftsinntekter	2 475 989			2 475 989
16	Salgsinntekter	- 17 115			17 115
17	Refusjoner	- 2 458 874			2 458 874

Tidligere var det øremerkede tilskudd til denne driften, det er nå en del av den totale inntektsrammen for den enkelte kommune. Refusjon fra samarbeidskommunene inntektsføres på fellesformål sykehjem i Trondheim kommune.

A.4 Vertskommune Legevakt

Kommunal legevakt er en interkommunal enhet hvor Trondheim kommune er vertskommune og hvor 5 kommuner har gått sammen om tilbudet. Dette gjelder Malvik, Melhus, Klæbu, Midtre Gauldal og Trondheim kommune. Legevakta er lokalisert ved St. Olavs Hospital.

Legevakta ble kommunal enhet i 2009. Enheten tilbyr øyeblikkelig hjelp ved sykdom/skade for drøyt 232.000 innbyggere i de 5 kommunene, samt rådgivning på telefon utført av spesialsykepleiere. Enheten har også legevaktsbil med kvalifisert ambulansesjåfør og lege. På kveld og helg ruller fastleger fra alle kommuner på vaktene.

Interkommunal Legevakt – Regnskap 2016

Legevakta har en kostnadsramme på nesten 80 millioner kroner i 2016. Refusjon fra samarbeidskommunene inntektsføres på enheten og beregnes ut fra antall innbyggere i deltakende kommuner pr. 01.01 i gjeldende år. For 2016 utgjorde denne inntekten 12,2 % av driftsutgiftene, mens inntekt fra pasienter og refusjon fra Helfo pr pasient utgjorde 20,1 %.

		Regnskap 2016	Rev. budsjett 2016	Avvik 2016	Forbruk (%)/2016
Bevilningsart		NOK	NOK	NOK	
1DR	Driftsresultat	51 505 405	48 279 000	-3 226 405	-6,7 %
1DU	Driftsutgifter	82 237 139	78 610 000	-3 627 139	
10 og 30	Lønnskostnader	70 386 433	67 408 000	-2 978 433	85,6 %
11-12	Kjøp av varer/tjen	9 736 679	9 318 000	-418 679	11,8 %
14	Overføringer	2 114 027	1 884 000	-230 027	2,6 %
1DI	Driftsinntekter	-30 731 734	-30 331 000	400 734	37,4 %
16	Salgsinntekter	-10 490 807	-10 369 000	121 807	12,8 %
1700	Refusjon fra staten	-5 590 765	-5 877 000	-286 235	6,8 %
1710	Sykelønnsrefusjon	-2 233 694	-2 666 000	-432 307	2,7 %
1729	Kompensasjon mva pål	-1 785 089	-1 507 000	278 089	2,2 %
1750	Refusjon fra kommune	-10 012 419	-9 912 000	100 419	12,2 %
1770	Refusjon fra andre	-468 961		468 961	0,6 %

Andre samarbeid

Dette er samarbeid som ikke omfattes av notekravet i § 12, men som vi likevel finner grunn til å beskrive kort i noten.

B.1 Trondheimsregionens friluftsråd

Trondheimsregionens friluftsråd er et interkommunalt samarbeidsorgan bestående av Klæbu, Malvik, Melhus, Skaun, Selbu og Trondheim kommune. Rådets oppgave er i samarbeid med fylkeskommunen/fylkesfriluftsnemnd, kommuner og andre interesserte å virke for sikring, tilrettelegging og drift av områder for friluftsliv, samt å skape større forståelse for friluftsområdenes betydning, bedre friluftskultur og utbredelse av friluftsliv.

Bedret folkehelse i regionen gjennom tilrettelegging og motivering av alle er viktig.

Målsetting: Alle skal i sin hverdag ha gode muligheter til å drive friluftsliv som en helse- og trivselskapende, naturvennlig aktivitet.

Rådet er et selvstendig rettssubjekt hvor Trondheim kommunen ikke har noe økonomisk ansvar for virksomheten ut over den årlige kontingent. For alle kommuner er medlemskommunenes kontingent per 2016 kroner 4,50 pr innbygger.

Trondheim kommune har betalt følgende for 2016:

Kontingent	843 089,-
Administrativ utgift/kontorhold i henhold til avtale 1/5 av kontingent	168 618,-
Netto sum	674 471,-

Note 25

Interkommunale selskaper (KRS nr 6 – 3.1.3 nr. 1)

I henhold til § 3 i lov om interkommunale selskaper av 29.1.1999 har deltakerkommunene ubegrenset ansvar for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser, slik at delene til sammen skal utgjøre selskapets samlede forpliktelser. Hovedregelen er at deltakerkommunene har ansvar for selskapets forpliktelser i henhold til eierandel.

En selskapskreditor må først gjøre sitt krav gjeldende mot selskapet. Dersom kreditor ikke oppnår dekning av selskapet innen 14 dager regnet fra påkrav, kan kreditor kreve den enkelte deltakeren direkte for deltakerens andel av forpliktelsen. En deltaker som helt eller delvis har dekket en fordring på selskapet, kan straks søke tilbake sitt utlegg av selskapet.

Trondheim kommune har eierandeler i følgende selskaper etter lov om interkommunale selskaper.

Trondheim Havn IKS

Trondheim Havn var opprinnelig en kommunal havn med regnskap adskilt fra kommunens ordinære regnskap i hht havnelovens bestemmelser. Trondheim Havn var en periode organisert som et interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27, men er fra 1.1.2006 organisert som et IKS etter lov om interkommunale selskaper.

Eierforholdet er pr 31.12.2016 slik:

Trondheim (76,27 %)	Steinkjer (2,10 %)	Verran (0,01 %)
Verdal (8,17 %)	Stjørdal (1,87 %)	Frosta (0,01 %)
Levanger (5,40 %)	Leksvik (0,30 %)	Inderøy (0,01 %)
Orkdal (4,25 %)	Malvik (0,01 %)	

Kommunenes eierandeler er basert på verdsettelse av kommunenes tingsinnskudd, hovedsakelig bestående av eiendommer og havneinnretninger.

Nøkkeltall (tall i 1000 kr):

2016	Totalt ihht regnskap *)	Andel Trondheim kommune
Innskutt egenkapital	669 200	510 399
Total egenkapital	867 211	661 422
Sum gjeld	58 205	44 393

*) Basert på utkast til regnskap for 2016, ikke styrebehandlet

Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS ble etablert 1.1.2008 av Trondheim, Malvik og Klæbu kommuner. Selskapet er senere utvidet først ved at Leksvik og Rissa kommuner ble tatt opp som deltakere i selskapet fra 1.4.2011. I 2012 ble selskapet ytterligere utvidet ved at Oppdal og Rennebu kommuner kom inn som deltagere.

Eierforholdet er pr 31.12.2016 slik:

Trondheim kommune (82,55 %)	Rissa kommune (2,98 %)
Malvik kommune (6,02 %)	Oppdal kommune (3,06 %)
Klæbu kommune (2,68 %)	Rennebu kommune (1,15 %)
Leksvik kommune (1,56 %)	

Nøkkeltall (tall i 1000 kr):

2016	Totalt ihht regnskap ¹⁾	Andel Trondheim kommune
Kapitalkonto ²⁾	68 152	56 259
Kapitalkonto ekskl pensjon	-30 495	-25 173
Total egenkapital ³⁾	66 870	55 201
Sum gjeld ⁴⁾	-429 241	-354 338

1) Basert på regnskap 2016 fra Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

2) Kapitalkonto er negativ pga at pensjonsforpliktelsene er høyere enn pensjonsmidlene

3) EK er negativ pga at pensjonsforpliktelsene er høyere enn pensjonsmidlene

4) Hovedsakelig pensjonsforpliktelser

Midt-Norge 110-sentralen IKS

Midt-Norge 110-sentral IKS er fra og med 01.01.2016 opprettet i medhold av lov om interkommunale selskaper. Selskapets formål er å dekke deltakernes plikter knyttet til brann- og eksplosjonsvernlovens §16 Nøddalarmeringssentral, med plikt om tilknytning til en sentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innenfor en fastsatt region. Oppgavene er å kunne opprettholde kommunikasjon med den som melder ulykken, mottak og registrering av nødmeldinger, alarmering av mannskaper og kommunikasjon med innsatsstyrkene, samt ordning med nøddalarmeringssentralene for helse og politi. Dimensjoneringen av 110-sentralen tar utgangspunkt i en gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyse for deltakernes region. Alarmsentralen har 20 ansatte, fordelt på 5 vaktlag à 3 mann med vaktleder, daglig leder, NK 110-sentralen, 2 på marked og IKT-tekniker. Midt-Norge 110-sentral har det regionale ansvar for nødmelding på brann, redning og akutt forurensning i regionen. Regnskapsføring og rapportering i sin helhet er utført av Trondheim kommune for 2016, fra og med 2017 føres regnskapet av egen regnskapsfører for Midt-Norge 110-sentral IKS.

Eierforholdet er pr 31.12.2016 slik:

Trondheim	(58,82%)	Røros	(1,78%)	Åfjord	(1,03%)
Melhus	(5,06%)	Ørland	(1,65%)	Rennebu	(0,82%)
Malvik	(4,29%)	Bjugn	(1,50%)	Holtålen	(0,64%)
Orkdal	(3,73%)	Frøya	(1,47%)	Os	(0,63%)
Skaun	(2,44%)	Hitra	(1,45%)	Agdenes	(0,56%)
Oppdal	(2,18%)	Hemne	(1,35%)	Snillfjord	(0,31%)
Rissa	(2,12%)	Selbu	(1,30%)	Roan	(0,31%)
Midtre Gauldal	(2,01%)	Meldal	(1,26%)	Tydal	(0,27%)
Klæbu	(1,91%)	Leksvik	(1,11%)		

Eierandeler og ansvar er beregnet ut fra folketall og skal reduseres hvert 4. år, første gang 01.01.2019

Trondheim kommunes bidrag i 2016 er: 11 470 552. Andeler i forhold til kapital og gjeld er 58,82 %.

110-sentralen	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2016	Avvik 2016
Bevilgningsart	NOK	NOK	NOK
1	Driftsregnskap	0	0
1DR	Driftsresultat	-429 110	-1 814 891
1DU	Driftsutgifter	37 301 610	-449 610
10	Lønn og sos utgifter	16 346 652	-16 346 652
11-2	Kjøp av varer/tjen	15 729 347	-6 239 347

110-sentralen		Regnskap 2016	Rev.budsjett 2016	Avvik 2016
Bevilgningsart		NOK	NOK	NOK
1100	Kontormateriell	8 785	70 000	61 216
1105	Undervisningsmaterie		25 000	25 000
1110	Medisinsk forbruksma	3 551	20 000	16 449
1115	Matvarer	62 018	80 000	17 982
1120	Samlepost annet forb	198 416	130 000	-68 416
1130	Post, banktjenester,	808 124	220 000	-588 124
1140	Annonse, reklame, in	340 674	70 000	-270 674
1150	Opplæring og kurs	231 421	367 000	135 579
1160	Utg/godtgj. reiser,		396 000	396 000
1170	Transport/drift av e	121 151	170 000	48 849
1180	Strøm Energi	200 103	600 000	399 897
1181	Fjernvarme			
1185	Forsikringer og utgi	24 134	100 000	75 866
1190	Leie av lokaler og g	2 176 065	2 900 000	723 935
1195	Avgifter, gebyrer, l	1 580 653	2 144 000	563 347
1200	Kjøp og finansiell l	404 062	180 000	-224 062
1220	Leie (operasjonell l	7 500		-7 500
1230	Vedlikehold og bygge		780 000	780 000
1240	Serviceavtaler og re	8 789 137	316 000	-8 473 137
1260	Renhold, vaskeri- og	478 647	272 000	-206 647
1270	Konsulenttjenester	294 908	650 000	355 092
13	Kjøp av tjenester	3 167 212	11 015 000	7 847 788
1330	Kjøp fra fylkeskommu			
1350	Kjøp fra kommuner	156 470		-156 470
1375	Kjøp fra iks der kom	3 010 742	11 015 000	8 004 258
14	Overføringer	2 058 400	16 347 000	14 288 600
1429	Merverdiavgift som g	2 020 288		-2 020 288
1470	Overføringer til and	38 112	16 347 000	16 308 888
1DI	Driftsinntekter	-37 730 720	-39 096 000	-1 365 280
16	Salgsinntekter	-16 209 324	-19 595 000	-3 385 676
17	Refusjoner	-21 521 396	-19 501 000	2 020 396
1729	Kompensasjon mva pål	-2 020 288		2 020 288
1750	Refusjon fra kommune	-19 501 108	-19 501 000	108
1FR	Finansresultat	429 110	2 244 000	1 814 891
1FU	Finansutgifter	1 439 851	2 244 000	804 149
15	Finansutgifter	1 439 851	2 244 000	804 149
1550	Avsetninger til bund	1 439 851	2 244 000	804 149
1570	Overføring til inves			
1FI	Finansinntekter	-1 010 742		1 010 742
19	Finansinntekter	-1 010 742		1 010 742
1950	Bruk av bundne fond	-1 010 742		1 010 742

Note 26

Kortsiktig gjeld og kortsiktigfordringer for Trondheim kommune utenom kommunale foretak (KF)

Trondheim kommune har til en hver tid kortsiktig gjeld og kortsiktig fordringer, under følger en oversikt på områdene, når kommunale foretak er trukket i fra.

Kortsiktig gjeld

Alle tall i millioner kr

	2016	2015	Endring	Endring i %
Total	1 932	1 895	37	1,96
- kortsiktig gjeld KF	5,5	2	3,5	175
Kortsiktig gjeld ex KF	1 926,5	1 893	33,5	1,78

De vesentligste kortsiktige gjeldspostene er:

	2016	2015	Endring	Endring i %
Leverandørgjeld	584	607	-23	-3,79
Feriepenger	622	596	26	4,36
Forskuddstrekk	223	224	-1	-0,45

Kortsiktig fordringer

Alle tall i millioner kr

	2016	2015	Endring	Endring i %
Total	1 154	1 145	9	0,79
- kortsiktig fordring KF	9,4	2	7,4	370
Kortsiktig fordring ex KF	1 144,6	1 143	16,4	1,43

De vesentligste postene på kortsiktige fordringer

	2016	2015	Endring	Endring i %
Kundefordringer	529	487	42	8,6
Påløpt ref/tilsk	343	296	47	15,9

Note 27

Organisasjonskart

Areal og befolkning - fakta for 2016

Areal

341,19 km² (01.01.2016)

Befolkning

189 842 (01.10.2016)

Studenter

ca. 35 474 (01.10.2015)

Innvandrere

21 873 (01.01.2016)

Husholdninger

ca. 96 638 (01.01.2016)

(inkluderer husholdninger for borteboende studenter som faktisk bor i Trondheim)

Note 28

Trondheim kommunes kraftfond (TKK)

Drifts- og balanseregnskap med tilhørende noter

Note 28A

Drifts- og balanseregnskap

Tabell 1 Driftsregnskap (millioner kroner)

Poster	Regnskap 31.12.2016	Korrigert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 31.12.2015
Driftsinntekter	0,0	0,0	0,0	0,0
Driftsutgifter	3,0	6,0	6,0	4,4
Driftsresultat	-3,0	-6,0	-6,0	-4,4
Finansinntekter	309,1	248,0	248,0	284,7
Finansutgifter	-13,2	0,0	0,0	-58,1
Netto finansposter	295,9	248,0	248,0	226,6
Årsoverskudd TKK	292,9	242,0	242,0	222,2

Merknad 1: Driftsutgifter

Driftsutgiftene i TKK er i 2016 på et lavere nivå enn driftsutgiftene i 2015. Reduksjonen skyldes en lavere belastning av lønnskostnader for 2016, da beregningsmodellen ble endret til å samsvare kostnadene for ressursene som faktisk benyttes av TKK.

Merknad 2: Finansinntekter

Finansinntekter omfatter renteinntekter, utbytte, realiserte og urealiserte gevinster fra finansielle instrumenter. Bokførte finansinntekter for 2016 er 1,7 millioner kroner lavere enn faktiske inntekter. Dette skyldes en følgefeil på grunn av manglende tilbakeføring av handelsrenter i forbindelse med kjøp av obligasjoner i 2015. Handelsrentene ble ikke tilbakeført i regnskapet før i 2016, og ikke i 2015 som var det korrekte. Det resulterer i at årets regnskapsmessige resultat i TKK er 1,7 millioner kroner lavere enn faktisk resultat for 2016.

Merknad 3: Finansutgifter

Finansutgiftene skyldes realiserte og urealiserte kurstap. 1,2 millioner kroner er urealiserte kurstap knyttet til investeringer i Viking Venture II. 3,2 millioner kroner er urealiserte tap i form av spreadutgang i obligasjoner med flytende rente, og 1,7 millioner kroner er periodisering av underkurs på fastrenteobligasjoner. I tillegg har det vært en omklassifisering i deler av porteføljen med finansielle omløpsmidler, fra virkelig verdi til laveste verdis prinsipp, som førte til et urealisert kurstap på 5,4 millioner kroner. 1,7 millioner kroner er realiserte tap knyttet til salg av aksjeporteføljen ved rebalansering.

Merknad 4: Netto finansposter

Årets nominelle avkastning i TKK er 295,9 millioner kroner, noe som er 47,9 millioner kroner høyere enn budsjettet nominell avkastning for 2016.

Merknad 5: Disponering av årets nominelle avkastning

Årets nominelle avkastning i TKK disponeres i henhold til punkt 1.6.2 i TKKs vedtekter.

Bystyret vedtok i forbindelse med behandlingen av sak 36/12 "Alternativ anvendelse av midlene i Trondheim kommunes kraftfond (TKK)" at TKKs avkastning skal benyttes etterskuddsvis. Fra 2013 har disposisjonsfondet vært av en slik størrelse at det har vært mulig å håndtere utbytte fra TKK med en etterskuddsmodell.

Avkastningen i 2016 avsettes til disposisjonsfond, mens årets utbyttet tas fra tidligere oppsparte midler i disposisjonsfondet.

Gjennomsnittlig KPI for de fem siste årene har vært 2,25 prosent. For at realverdien av TKK skal opprettholdes tilføres grunnkapital og bufferkapital 142,5 millioner kroner, jf 1.6.2 i TKKs vedtekter.

Tabell 2 Beskrivelse av fordelt nominell avkastning (millioner kroner)

	Regnskap 31.12.2016	Korrigert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016
Nominell avkastning	295,9	248,0	248,0
Driftsutgifter	3,0	6,0	6,0
Avsatt KPI	142,5	138,0	138,0
Avsatt til disposisjonsfond	104,0	104,0	104,0
Realavkastning utover budsjett	46,4	0,0	0,0

God avkastning i 2016 gav et resultat i kraftfondet på 46,4 millioner kroner utover budsjettet realavkastning.

Kraftfondets opprinnelige grunnkapital, kulturfondet, næringsfondet og kollektivfondet forvaltes og rapporteres som én portefølje, jf. kapittel 1.1.3 i TKKs vedtekter. I henhold til vedtektene skal det likevel gjøres en oppstilling av de ulike fondenes balanseverdi, samt andel av årsresultatet.

Tabell 3 Disponering av nominell avkastning i TKK (millioner kroner)

Nominell avkastning TKK (netto finansposter)	295,9
Disponert: Driftsutgifter	3,0
Disponert: KPI avsetning til kraftfondet, opprinnelig grunnkapital	129,2
Disponert: KPI avsetning til bufferkapital	7,0
Disponert: KPI avsetning til kollektivfondet	2,8
Disponert: KPI avsetning til kulturfondet	2,8
Disponert: KPI avsetning til næringsfondet	0,7
Disponert: Avsatt disposisjonsfond til utbytte for drift og investering i Trondheim kommune i 2016	99,7
Disponert: Avsatt disposisjonsfond til utbytte for kollektivfondet 2016	1,9
Disponert: Avsatt disposisjonsfond til utbytte for kulturfondet i 2016	1,9
Disponert: Avsatt disposisjonsfond til utbytte for næringsfond i 2016	0,5
Udisponert avkastning	46,4

Balanseregnskap pr 31.12.2016 (millioner kroner)

Aktiva

Eiendeler	31.12.2016	31.12.2015
Anleggsobligasjoner TrønderEnergi AS (note 28 B)	75,0	75,0
Aksjer TrønderEnergi AS (note 28 B)	446,6	446,6
Egenkapitalinnskudd i TKP (note 28 B)	0,0	400,0
Ansvarlig lån TKP (note 28 B)	100,0	0,0
Sum anleggsmidler	621,6	921,6
Bank	449,4	339,5
Obligasjoner LVP (note 28 C)	2 462,6	2 295,2
Obligasjoner med kontantstrømsikring (note 28 D)	2 058,3	2 285,2
Aksjer og andeler (note 28 E)	887,9	872,7
Påløpte, ikke forfalte renter	51,3	60,0
Eiendom (note 28 E)	100,9	100,9
Hedgefond og Private Equity (note 28 E)	13,3	12,9
Interimskonto	1,3	1,3
Sum omløpsmidler	6 025,0	5 967,7
Sum eiendeler	6 646,7	6 889,4

Passiva

Gjeld og egenkapital	31.12.2016	31.12.2015
Kraftfondet inkl KPI	5 873,2	6 143,9
Kollektivfondet inkl KPI	126,9	124,2
Kulturfondet inkl KPI	125,6	122,9
Næringsfondet inkl KPI	32,1	31,4
Sum grunnkapital TKK	6 157,9	6 422,4
Bufferkapital inkl KPI	316,9	309,9
Sum egenkapital	6 474,6	6 732,3
Finansielle derivater (note 28 C)	18,8	35,1
Mellomværende bykassen	2,9	5,6
Disponert avkastning fra TKK	104,0	116,8
Udisponert avkastning fra TKK	46,4	0,0
Sum gjeld	172,1	157,4
Sum gjeld og egenkapital	6 646,7	6 889,4

Merknad 6: Mellomregning bykassen

Mellomværende per 31.12.2016 er påløpte driftskostnader i løpet av 2016, og vil bli kontoregulert mellom hovedbrukskonto bykassen og bankkonto TKK i løpet av første kvartal 2017.

Merknad 7: TKKs bufferkapital per 31.12.2016

TKKs vedtekter, jf. 1.6.2 punkt 4, definerer 300 millioner kroner, tillagt KPI-avsetning fra og med år 2014, som et måltall for bufferkapitalen. Økningen i bufferkapitalen skyldes tilført KPI per 31.12.2016.

Merknad 8: Redusert grunnkapital i kraftfondet

01.01.2016 ble 400 millioner kroner i EK-innskudd i TKP flyttet fra TKK til bykassen. Se politisk sak nr 26/16, behandlet i bystyret 18. februar 2016. Dette førte til at TKKs grunnkapital ble nedskrevet med samme beløp.

Note 28B

Aksjer og andeler i TKK

Finansielle anleggsmidler Trondheim kommunes kraftfond (TKK)

Tabell 1 Ansvarlige lån

	Sektor	Forfall	Kjøpskurs	Ligningsverdi	Bokført verdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2015
222.152.7002	Trønderenergi AS 13/12 ADJ C HYBRID	Bank/ finans	Call 11.5.2023	100,00	79.027.500	75 000 000
Sum					75 000 000	75 000 000
Tabell 2	Aksjer og egenkapitalinnskudd					
221.152.7005	Aksjer i Trønder Energi AS				446 628 000	446 628 000
221.550.7000	Egenkapitalinnskudd TKP				0	400 000 000
222.550.1001	Ansvarlig lån TKP				100 000 000	0
Sum					546 628 000	846 628 000
Sum aksjer og andeler					621 628 000	921 628 000

Merknad 1: Generell informasjon

De finansielle anleggsmidlene er bokført til kostpris.

Merknad 2: TrønderEnergi AS

Eierandelen i TrønderEnergi AS er på 9 prosent. Ved en kapitalfornyelse høsten 2015 der Trondheim kommune ikke deltok gikk eierandelen ned fra 10 prosent. Det ble i bystyresak 72/08 vedtatt å kjøpe B-aksjer i Trønder Energi AS for 521,6 millioner kroner. Kommunens eierandel i TrønderEnergi AS er per utgangen av 2016 verdsatt til kurs 436,67 kroner per aksje, som er kostpris justert for selskapets nedskrivning av egenkapitalen i 2013. Se politisk sak nr 64/13. Kommunen eier 1 022 800 aksjer, og samlet verdi er 446,6 millioner kroner.

Merknad 3: Ansvarlig lån Trondheim kommunale pensjonskasse (TKP)

Ansvarlig lån til TKP på 100 millioner kroner ble utbetalt den 11.11.2016. I bystyresak 44/16 ble det vedtatt å gi et ansvarlig lån til TKP, noe som bidrar til å øke bufferkapital, slik at de kan ta en høyere aksjeandel.

Note 28C

Finansielle omløpsmidler. Obligasjoner og sertifikater vurdert til laveste verdi

Tabell 1 Omløpsmidler vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og likningsverdi – Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Balanskonto	Verdipapir	Sektor	Forfallsdato	Anskaffelseskost	Ligningsverdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2015
211.320.7006	Spb 1 SR-Bank 09/PERP ADJ C HYBRID	Bank	Call 9.12.19	100 000 000	110 200 000	100 000 000	100 000 000
211.320.7021	Storebrand Bank ASA 14/24 FRN C SUB	Bank	Call 9.7.19	30 000 000	29 781 000	29 781 000	29 124 000
211.320.7022	Spb Vest 14/24 FRN C SUB	Bank	Call 27.6.19	35 000 000	34 755 000	34 755 000	34 139 000
211.320.7035	Spb Sogn og Fjordane 14/24 FRN C SUB	Bank	8.12.2024	35 000 000	34 580 000	34 580 000	33 908 000
211.320.7036	Bank 1 Oslo Akershus AS 14/24 FRN C SUB	Bank	10.12.2024	25 000 000	24 842 500	24 842 500	24 310 000
211.320.7037	Totens Spb 14/24 FRN C SUB	Bank	20.10.2024	10 000 000	9 864 000	9 864 000	9 667 000
211.570.7000	Gjensidige Fors ASA 14/44 FRN STEP C SUB	Bank	Call 1.10.24	38 000 000	36 651 000	36 651 000	35 294 400
211.320.7045	Helgeland Spb 13/23 FRN C SUB	Bank	12.06.2023	30 396 000	30 129 000	30 129 000	29 835 000
211.320.7040	DNB Bank ASA 15/PERP FRN C HYBRID	Bank	Call 26.2.20	30 000 000	29 472 000	29 472 000	29 415 000
211.355.7002	Spb 1 Boligkredi AS 15/PERP FRN C HYBRID	Bank	Call 23.9.20	50 000 000	49 040 000	49 040 000	48 550 000
211.320.7041	Nordea Bank AB perpetual Additional Tier 1 Cap	Bank	Call 12.3.20	150 000 000	141 723 000	141 723 000	144 757 500
211.320.7052	Spb Vest 16/26 FRN C SUB	Bank	Call 12.5.21	10 000 000	10 306 000	10 000 000	0
211.320.7053	Skandiabanken ASA 15/25 FRN C SUB	Bank	Call 12.10.20	48 125 000	50 015 000	48 125 000	0
211.900.7003	Swedbank MTN 8,278 Proc SEK	Bank	17.09.2018	118 010 999	148 283 055	131 043 135	147 326 554
232.900.7004	Swedbank valutabytteavtale	Bank	17.09.2018	-5 754 958	-18 787 093	-18 787 093	-35 070 512
Sum omløpsmidler vurdert til laveste verdi – hybrid obligasjoner					720 854 462	691 218 542	631 255 942

Tabell 2 Omløpsmidler vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og likningsverdi – Senior obligasjoner

Balanskonto	Verdipapir	Sektor	Forfallsdato	Anskaffelseskost	Ligningsverdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2015
211.110.7003	Entra Eiendom AS 13/18 FRN	Andre	20.09.2018	24 975 000	25 280 000	24 975 000	24 975 000
211.200.7000	Jotun A/S 14/19 FRN	Andre	18.03.2019	45 000 000	45 184 500	45 000 000	44 550 000
211.200.7001	Steen & Strøm AS 14/19 FRN	Andre	21.02.2019	75 000 000	75 757 500	75 000 000	74 580 000
211.200.7002	Schibsted ASA 14/21 FRN	Andre	06.05.2021	20 000 000	20 008 000	20 000 000	19 442 000
211.200.7010	Yara International ASA 14/19 FRN	Andre	18.12.2019	25 000 000	24 932 500	24 932 500	24 417 500
211.200.7011	Møllergruppen AS 14/19 FRN	Andre	26.11.2019	20 000 000	19 890 000	19 890 000	19 456 000
211.200.7012	Olav Thon Eiendomsselskap ASA 14/19 FRN	Andre	27.11.2019	50 000 000	49 860 000	49 860 000	48 730 000
211.200.7013	Nortura SA 13/19 FRN	Andre	25.01.2019	20 000 000	20 312 000	20 000 000	20 000 000
211.152.7014	Nord-Salten Kraft AS 13/18 FRN	Kraft	21.06.2018	50 000 000	50 075 000	50 000 000	49 640 000
211.320.7020	Pareto Bank ASA 14/18 FRN	Bank	30.01.2018	50 000 000	50 280 000	50 000 000	49 910 000
211.320.7034	Bank Norwegian AS 14/19 FRN	Bank	09.09.2019	50 000 000	50 055 000	50 000 000	48 675 000
211.320.7038	Pareto Bank ASA 14/19 FRN	Bank	04.11.2019	50 000 000	49 630 000	49 630 000	48 540 000
211.152.7008	Nord-Trøndelag Elektrisitet AS 14/19 FRN	Kraft	13.11.2019	50 000 000	49 615 000	49 615 000	48 300 000
211.152.7007	Nord-Trøndelag Elektrisitet AS 14/21 FRN	Kraft	12.11.2021	46 000 000	45 259 400	45 259 400	43 608 000
211.320.7048	Spb 1 Nord-Norge 14/19 FRN	Bank	21.08.2019	49 635 000	49 810 000	49 635 000	48 680 000
211.320.7039	Storebrand Bank ASA 15/20 FRN	Bank	14.01.2020	25 000 000	24 912 500	24 912 500	24 220 000
211.320.7042	Spb Sør 15/20 FRN	Bank	21.08.2020	98 357 000	99 420 000	98 357 000	96 320 000
211.320.7043	Bank 1 Oslo Akershus AS 15/21 FRN	Bank	19.02.2021	73 980 000	74 415 000	73 980 000	71 850 000
211.320.7050	Gjensidige Bank ASA 15/19 FRN	Bank	29.11.2019	29 311 800	29 979 000	29 311 800	29 226 000
211.320.7051	OBOS-banken AS 15/20 FRN	Bank	19.10.2020	50 000 000	51 000 000	50 000 000	49 630 000
211.110.7008	Statkraft AS 15/20 FRN	Kraft	21.01.2020	40 000 000	39 848 000	39 848 000	38 848 000
211.152.7009	Agder Energi AS 15/22 FRN	Kraft	29.03.2022	99 325 000	98 580 000	98 580 000	95 030 000
211.110.7007	Statkraft AS 15/20 FRN	Kraft	08.07.2020	50 000 000	49 855 000	49 855 000	48 490 000
211.152.7011	Agder Energi AS 15/21 FRN	Kraft	16.03.2021	50 000 000	50 420 000	50 000 000	49 015 000
211.152.7010	Helgeland Kraft AS 15/20 FRN	Kraft	15.09.2020	30 000 000	30 228 000	30 000 000	29 382 000
211.110.7009	Posten Norge AS 15/20 FRN	Andre	21.09.2020	50 000 000	50 105 000	50 000 000	48 915 000
211.152.7013	Fjellinjen AS 15/20 FRN	Andre	03.12.2020	25 000 000	25 380 000	25 000 000	24 942 500

Balanskonto	Verdipapir	Sektor	Forfallsdato	Anskaffelseskost	Ligningsverdi	Bokført verdi	Bokført verdi
					31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
211.110.7002	Entra Eiendom AS 12/17 FRN	Andre	10.04.2017	20 832 000	21 044 100	20 832 000	21 063 000
211.320.7008	Sparebanken Sør 11/16 FRN	Bank	Forfalt	50 000 000	0	0	50 260 000
211.355.7003	Gjensidige Bank Boligkreditt AS OMF 11/16 FRN	Bank	Forfalt	50 000 000	0	0	50 285 000
211.320.7011	Spb 1 SMN 12/17 FRN	Bank	15.03.2017	50 000 000	50 165 000	50 000 000	50 710 000
211.200.7015	A.P. Møller - Mærsk A/S 12/17 FRN	Andre	22.03.2017	65 000 000	65 201 500	65 000 000	65 871 000
211.320.7013	BN Bank ASA 12/17 FRN	Bank	15.03.2017	49 350 000	50 140 000	49 350 000	50 540 000
211.200.7014	Nortura SA 12/17 FRN	Andre	11.07.2017	50 000 000	50 535 000	50 000 000	51 115 000
211.110.7010	Kongsberg Gruppen ASA 12/17 FRN	Andre	11.09.2017	39 000 000	39 323 700	39 000 000	39 464 100
211.200.7016	Norgesgruppen ASA 12/17 FRN	Andre	19.09.2017	30 000 000	30 213 000	30 000 000	30 240 000
211.200.7021	Orkla ASA 16/23 FRN	Andre	27.03.2023	25 000 000	24 915 000	24 915 000	0
211.200.7020	Steen & Strøm AS 16/23 FRN	Andre	23.03.2013	50 000 000	49 930 000	49 930 000	0
211.200.7022	Olav Thon Eiendomsselskap ASA 16/21 FRN	Andre	18.10.2021	50 000 000	49 990 000	49 990 000	0
211.200.7024	Nortura SA 16/22 FRN	Andre	11.02.2022	30 000 000	29 955 000	29 955 000	0
211.200.7023	Kongsberg Gruppen ASA 16/20 FRN	Andre	05.03.2020	50 000 000	50 010 000	50 000 000	0
SUM senior obligasjoner vurdert etter laveste verdi av anskaffelseskost og ligningsverdi					1 761 513 700	1 752 613 200	1 628 920 100
SUM omløpsmidler inkl. valuta og rentebytteavtale TKK						2 443 831 742	2 260 176 042
SUM omløpsmidler ekskl. valuta og rentebytteavtale TKK						2 462 618 835	2 295 246 554

Merknad 1:

Generell informasjon – omløpsmidler vurdert til laveste verdis prinsipp

Omløpsmidler som vurderes i henhold til laveste verdis prinsipp verdsettes til laveste verdi av kjøpskurs og ligningskurs/virkelig verdi.

Til sammen utgjør omløpsmidlene vurdert til laveste verdis prinsipp 2 462,6 millioner kroner per 31.12.2016.

Merknad 2: Utenlandske fondsobligasjoner

TKKs investeringer i utenlandsk fondsobligasjoner er brutto bokført i regnskapet, som vil si at tilhørende rente- og valutabytteavtaler er bokført som gjeld, mens underliggende renteobligasjoner er bokført som eiendel. Verdivurdering etter laveste verdis prinsipp tar hensyn til samlet verdi av fondsobligasjonene med tilhørende rente- og valutabytteavtaler.

Gjenstående fondsobligasjon i utenlandsk valuta med tilhørende rente- og valutaswap er vurdert til anskaffelseskort etter laveste verdis prinsipp, og har en samlet bokførtverdi på 112,3 millioner kroner ved utgangen av 2016.

Merknad 3: Omløpsobligasjoner – omklassifisering fra markedsverdi til laveste verdis prinsipp

Porteføljen i TKK som ble bokført til markedsverdi pr 31.12.2015, er pr 31.12.2016 omklassifisert til laveste verdis prinsipp. I KRS 1 er det fastslått kriteriene for bokføring av omløpsmidler til markedsverdi, og et kriteriumer blant annet at omløpsmidlene inngår i en handlesportefølje med henblikk på videresalg. Omløpsmidlene i TKK holdes som hovedregel til forfall, og porteføljen ble derfor omklassifisert til laveste verdi av virkelig verdi og anskaffelseskost for å hensynte KRS 11, avsnitt 4-2; "Finansielle omløpsmidler skal vurderes til laveste verdi...".

Merknad 4: Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Det har vært en økning i porteføljen på 60 millioner kroner i løpet av 2016 ved kjøp av to ansvarlige obligasjonslån, og ingen forfall i porteføljen i løpet av året.

Merknad 5: Senior obligasjoner

Det har vært en netto økning på 123,7 millioner kroner i løpet av 2016 for porteføljen av senior obligasjoner.

Det er kjøpt fem senior obligasjoner, og kun to forfall i porteføljen i løpet av 2016.

Merknad 6: Rente og valutabytteavtaler

Finansreglementets punkt 4.2.10 åpner for at TKK kan ta i bruk rente- og valutabytteavtaler. Formålet med slike avtaler er å sikre en fast kontantstrøm samt unngå svingninger på obligasjonenes verdi i valuta. Både valutakursen og rentenivået er derfor sikret med rente- og valutabytteavtaler, slik at TKK netto mottar fast rente i norske kroner. Rådmannens vurdering er at denne sikringen fungerer etter intensjonen. Trondheim kommune har per 31.12.2016 én obligasjon med tilhørende rente- og valutabytteavtale, se oversikt over avtalen i tabellen nedenfor.

Tabell 3 Oversikt over utenlandsk fondsobligasjon og rente og valutabytteavtale

#	Avtale	Obligasjon og valuta og rentebytteavtale	Forfall	Sikring
1	XS0363160127	Swedbank MTN 8,278 Proc SEK	17.9.18	Mottar 8,278 % SEK
	080502.025.0	Swedbank valutabytteavtale	17.9.18	Betaler 8,278 % SEK
	080502.025.0	Swedbank valutabytteavtale	17.9.18	Mottar 8,50 % NOK

Note 28D

Finansielle omløpsmidler. Obligasjoner med kontantstrømsikring

Omløpsmidler med kontantstrømsikring

Balansekonto	Verdipapir	Sektor	Forfall	Sikring	Anskaffelseskost	Likningsverdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2015
211.110.7004	Entra Eiendom AS 13/23 5,0	Andre	08.02.23	Fast 5,00 %	75 000 000	85 845 000	75 000 000	75 000 000
211.151.7000	BKK AS 09/19 5,21%	Andre	06.11.19	Fast 5,21 %	199 924 000	218 700 000	200 000 000	200 000 000
211.152.7002	Lyse Energi AS 12/22 5,40%	Kraft	11.04.22	Fast 5,40 %	50 000 000	57 445 000	50 000 000	50 000 000
211.152.7003	Hafslund ASA 13/23 4,90%	Kraft	25.01.23	Fast 4,90 %	50 000 000	56 690 000	50 000 000	50 000 000
211.152.7004	BKK AS 13/23 4,15%	Kraft	11.04.23	Fast 4,15 %	148 840 000	164 745 000	150 000 000	150 000 000
211.152.7006	Lyse Energi AS 14/24 4,35%	Kraft	15.01.24	Fast 4,35 %	50 000 000	55 395 000	50 000 000	50 000 000
211.200.7003	Yara International ASA 09/16	Andre	Forfalt	Fast 8,80 %	57 475 000	0	0	50 000 000
211.200.7004	Schibstedt ASA 2012/2022 fixed	Andre	13.12.22	Fast 5,40 %	29 931 900	34 410 000	30 000 000	30 000 000
211.200.7005	Orkla ASA 13/24 4,35%	Andre	22.01.24	Fast 4,35 %	30 000 000	33 534 000	30 000 000	30 000 000
211.200.7006	OBOS BBL 13/20 4,40%	Andre	10.12.20	Fast 4,40 %	50 000 000	53 955 000	50 000 000	50 000 000
211.200.7007	Felleskjøpet Agri 14/21 4,135%	Andre	25.03.21	Fast 4,135 %	50 000 000	51 845 000	50 000 000	50 000 000
211.200.7008	Nortura SA 14/24 4,36%	Andre	29.04.24	Fast 4,36 %	50 000 000	54 350 000	50 000 000	50 000 000
211.200.7009	Yara International ASA 14/24 3%	Andre	18.12.24	Fast 3,00 %	75 000 000	75 780 000	75 000 000	75 000 000
211.320.7025	DNB Bank ASA 11/18 5,35%	Bank	02.03.18	Fast 5,35 %	100 000 000	104 450 000	100 000 000	100 000 000
211.320.7028	Spb Sør 06/16 4,25%	Bank	Forfalt	Fast 4,25 %	89 300 000	0	0	100 000 000
211.320.7027	Sp Møre 07/17 5,50%	Bank	26.04.17	Fast 5,50 %	23 707 500	25 305 000	25 000 000	25 000 000
211.320.7026	Danske Bank AS 09/16 5,54%	Bank	Forfalt	Fast 5,54 %	202 780 000	0	0	200 000 000
211.320.7024	DNB Nor Bank ASA 11/21 5,25 %	Bank	14.10.21	Fast 5,25 %	48 925 000	57 015 000	50 000 000	50 000 000
211.320.7029	OBOSBanken AS 12/17 4,96 %	Bank	15.02.17	Fast 4,96 %	50 000 000	50 200 000	50 000 000	50 000 000
211.200.7017	Norsk Hydro ASA 12/19 5,40 %	Andre	05.07.19	Fast 5,40 %	50 000 000	54 290 000	50 000 000	50 000 000
211.320.7031	Nordea Bank ASA 13/23	Bank	22.08.23	Fast 4,05 %	74 610 000	82 447 500	75 000 000	75 000 000
211.320.7033	Spb Øst 14/24 4,10%	Bank	10.01.24	Fast 4,10 %	49 880 000	54 990 000	50 000 000	50 000 000
211.355.7001	BNKreditt AS 07/17 6,00 %	Bank	20.12.17	Fast 6,00 %	150 000 000	156 270 000	150 000 000	150 000 000

Balanskonto	Verdipapir	Sektor	Forfall	Sikring	Anskaffelseskost	Likningsverdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2015
211.152.7015	Nord-Trøndelag Elektris 91/21	Kraft	27.05.21	Fast 5,10 %	41 150 880	17 812 056	17 580 000	21 120 000
211.650.7000	Oslo kommune 10/18	Kommune	26.11.18	Fast 4,35 %	144 960 000	158 220 000	150 000 000	150 000 000
211.320.7049	Sparebanken Sør 15/25 2,685%	Bank	12.05.25	Fast 2,685 %	38 469 600	39 956 000	40 000 000	40 000 000
211.320.7044	OBOS-banken AS 15/25 2,85%	Bank	08.05.25	Fast 2,85 %	74 040 000	75 465 000	75 000 000	75 000 000
211.320.7046	Nordea Bank Norge 15/25 2,75%	Bank	12.06.25	Fast 2,75 %	49 953 000	50 405 000	50 000 000	50 000 000
211.320.7047	Gjensidige Bank 15/25 3,00%	Bank	17.09.25	Fast 3,0 %	39 932 000	40 812 000	40 000 000	40 000 000
211.110.7006	Statkraft AS 15/25 3,12%	Kraft	08.07.25	Fast 3,12 %	54 986 500	56 743 500	55 000 000	55 000 000
211.152.7012	Eidsiva Energi AS 15/25 3,20%	Kraft	06.11.25	Fast 3,2 %	50 000 000	51 205 000	50 000 000	50 000 000
211.110.7005	Entra Eiendom AS 15/22 2,45%	Andre	13.06.22	Fast 2,45 %	49 840 000	50 315 000	50 000 000	50 000 000
211.200.7018	OBOS BBL 16/26 3,25%	Andre	28.04.26	Fast 3,25 %	33.000.000	33 231 000	33.000.000	0
211.110.7011	Kongsberg Gruppen 16/26 3,20%	Andre	02.06.26	Fast 3,20 %	43.000.000	43 038 700	43.000.000	0
211.200.7019	A.P. Møller –Mærsk 16/26 3,30%	Andre	22.06.26	Fast 3,30 %	49.832.500	48 695 000	50.000.000	0
	Over-/underkurs						-5 324 153	- 5 911 816
	Sum omløpsmidler med kontantstrømsikring					2 193 559 756	2 058 255 847	2 285 208 184

Merknad 1: Generell informasjon

De finansielle anleggsmidlene med kontantstrømsikring er bokført til anskaffelseskost. Kursdifferanser mellom anskaffelsesverdi og pålydende avdras lineært i henhold til verdipapirets løpetid. Formålet med bruk av kontantstrømsikring er å sikre fast rente i hele verdipapirets løpetid, slik at fremtidige kontantsrømmer er sikret. I denne porteføljene har alle obligasjonene fast rente og de skal holdes til avtalt forfallstidspunkt. Rådmannens vurdering er at sikringen fungerer etter intensjonen.

Merknad 2: Vesentlig endring i volum – omløpsobligasjoner med kontantstrømsikring

Det er en nedgang i porteføljene fra 2015 til 2016 som skyldes netto nedgang av verdipapir på til sammen 224 millioner kroner, som skyldes en total lavere kostpris av papirer kjøpt enn hva som har gått til forfall i porteføljene.

Merknad 3: Obligasjon med avdrag

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, balansekonto 211.152.7015, er en obligasjon med årlige avdrag.

Note 28E

Finansielle omløpsmidler. Aksjer og andeler

	Bokført verdi 31.12.2016	Bokført verdi 31.12.2015
Norske aksjer	358 067 098	351 003 282
Internasjonale aksjer	529 798 245	521 682 108
Hedgefond	234 701	244 227
Private equity	13 085 507	12 648 750
Eiendom	100 900 035	100 900 035
Sum TKK		
Aksjer og andeler	1 002 085 586	986 478 403

Merknad 1: Verdiendringer i aksjeporteføljen

Verdien av norske og internasjonale aksjer har hatt en positiv utvikling i løpet av 2016, og det har generert et resultat på 85 millioner kroner, med netto realiserte gevinster på kr 2,6 millioner kroner, og resten er urealiserte gevinster.

I 2016 er det kjøpt aksjer for 85 millioner kroner og solgt aksjer for 155 millioner kroner for å opprettholde en nøytral aksjeandel på 15 %.

Merknad 2: Norske aksjer

Norske aksjer er investeringer i norske aksjefond.

Merknad 3: Internasjonale aksjer

Internasjonale aksjer er investeringer i globale aksjefond. Om lag 52,0 millioner kroner av markedsverdien er ikke valutasikret, hvilket utgjør 0,9 prosent av forvaltningskapitalen og er innenfor kravet om maksimalt fem prosent.

Merknad 4: Hedgefond

Hedgefond er ikke en del av dagens investeringsstrategi/investeringsmandat. Per 31.12.2016 gjenstår det en beholdning på 0,2 millioner kroner som det ikke har vært mulig å selge. Endringen i bokført verdi fra 2015 til 2016 skyldes kun fall i markedsverdien på investeringen.

Merknad 5: Private equity

1,2 millioner kroner er urealiserte kurstap knyttet til investeringer i Viking Venture II.

Merknad 6: Eiendom

Eiendom har en markedsverdi pr. 31.12.2016 på 105,5 millioner kroner, som er høyere enn anskaffelseskostnaden på 100,9 millioner kroner. Laveste verdis prinsipp legges til grunn ved verddivurderingen. Investeringen har generert et utbytte på 5,4 millioner kroner i 2016.

Bystyret

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2016

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Trondheim kommunes årsregnskap som viser 9 146 millioner kroner til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på 255 millioner kroner. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Trondheim kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Rådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsrapport og finansrapport.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen. I revisjonsberetningens siste del - uttalelse om øvrige lovmessige krav - attesterer vi imidlertid på at det er konsistens mellom de lovmessige krav i årsrapporten og finansrapporten, og årsregnskapet.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Rådmannens ansvar for årsregnskapet

Rådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Rådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av rådmannen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollkomiteen og rådmannen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsrapporten og finansrapporten

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsrapporten og finansrapporten om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi at rådmannen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim, 7.april 2017

Per Olav Nilsen
revisjonsdirektør

Svein Kato Isaksen
fagansvarlig regnskapsrevisjon

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi:
Formannskapet
Kontrollkomiteen
Rådmannen

Trondheim kommune
Regnskapstjenesten
Postboks 2300 Sluppen
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no

